
Horváth Péter

JÓCCAKÁT AVAGY RITTANTURI TANTIRE

OPERETT ZENE NÉLKÜL, KÉT RÉSZBEN

SZEREPLŐK:

ÉN – jobbára hatvanöt évesen
TE – három évvel vagy fiatalabb
ANYA – olyan, amilyen, 86 évesen halt meg
APA – nézett már ki jobban is, amíg élt
BÍRÓ – joviális, komoly ember, több szerepben
ASSZONY – erős ötvenes, három szerepben
FIATALEMBER – a fiad, harmincéves, talán ő lehet a
TEREMSZOLGA is, aki több szerepben lép fel

TÖRTÉNIK:

A közelmúltban és a távoli jelenben.

ELSŐ RÉSZ

1. JELENET

Bíróságon.

A színpad nem teljesen valóságos. Nem lehet eldönteni, hogy miért nem az. Talán a színpad közepén álló fa miatt. A Bíró pulpituson álló íróasztal mögött. A két Ülnök (ha van) kétoldalt, lejjebb. Velük szemben, középpontban Te ülsz, mögötted, hátrébb én foglalok helyet. Nincsenek falak.

BÍRÓ Meg tudja mondani a nevét?

TE Miért ne tudnám?

BÍRÓ Akkor legyen szíves.

TE Szabó András vagyok.

BÍRÓ Születési helye és ideje?

TE Minden ott van a papíron, nem?
BÍRÓ Ellenőriznem kell.
TE 1953. október 13., Szeged.
ÉN *(súgva kisegítelek)* Pesten születted, ahogyan én is.
TE Igen?
ÉN Budapest, nyolcadik kerület, bíró úr.
BÍRÓ Anyja neve?
TE Ő két éve meghalt.
BÍRÓ A nevét, legyen szíves.
TE A bátyám elégettette.
BÍRÓ Tessék?
ÉN Te is tudod, hogy ő akarta így.
TE Lófaszt.
BÍRÓ Kérem, ne használjon trágár szavakat.
ÉN Elnézést, bíró úr.
TE Mert az égetés olcsóbb. Nem azt mondtad?
ÉN Ezt ne most beszéljük meg.
TE A hamvait meg elloptad.
ÉN Dehogy loptam el! Neked is adtam egy tégellyel belőle.
BÍRÓ *(rendreutasít)* Legyenek szívesek...!
TE Éva. Így hívták.
ÉN Szentgallai Éva.
TE *(Nekem)* Ott van minden a papírján. Miért nem olvassa el?
ÉN Nyugodj már meg!
BÍRÓ *(Hozzád)* Tudja, hogy ez a meghallgatás miért jött létre?
TE A gondnokság miatt. Hogy hülye vagyok-e.
BÍRÓ A cselekvőképessége mértékét kell a bíróságnak megállapítania a fel-
peres kérelmére.
TE *(Nekem)* Azt nem mondtad, hogy beperelsz, és itt kihallgatnak.
ÉN Meghallgatnak, Andris. És nem pereltelek be. Kérelmet adtam be.
BÍRÓ *(empatikus)* ... amiről polgári peres eljárás során kell döntenem. Meg-
értette?
TE Nem vagyok hülye.
BÍRÓ A testvére szerint ön egyetért a kérelemmel.
TE Egyetérték.
BÍRÓ Ezek szerint tisztában van a gondnokság alá helyezése következmé-
nyeivel.
TE Nem vehetek fel majd kölcsönöket.

ÉN Többször is előfordult, bíró úr. Több mint kétmillió forintot fizettek ki neki különböző pénzintézetek.

TE Csak egymillió-hétszázötvenezer.

ÉN Mindenféle hitelbírálat nélkül, bíró úr. A rokkantnyugdija nyolcvanhétezer forint.

TE Nyolcvanhétezer-hatszáztizenkilenc.

ÉN A születésnapjára akartam venni egy nótbukot részletre. A bank nem engedélyezte, pedig a jövedelmem négyszázhetvenezer forint havonta. Neki százezreket adtak oda készpénzben.

TE Azért, mert úgy kértem.

BÍRÓ Megkérdezhetem, mire költötte a pénzt?

TE Ajándékot vettem rajta anyáknak.

ÉN *(feddően)* Andris...!

TE Két kistrádiót, három papucsot és egy konyhai robotgépet.

ÉN *(mint fent)* Összesen tizenhétezer-hatszázhuszonnégy forintért.

TE Tizenhétezer-nyolcszázharmincért.

BÍRÓ És a többi pénz?

TE *(kis szünet után)* Elfogyott.

BÍRÓ Mire költötte el?

TE *(vállal vonsz; tanácstalan vagy)* Elment.

ÉN Fényképezőgépet vettél.

TE Egy Nikont meg két objektívet.

ÉN Vettél egy laptopot is.

TE Az nem akkor volt, bátyó.

ÉN Aztán mindkettőt eladtad.

TE Rosszul emlékszel.

BÍRÓ Meg tudja mondani, mennyibe került a fényképezőgép és az a laptop?

TE Részletre vettem. Csak a felét kellett előre kifizetni. A Nikon kétszázhetvenezer volt, annak a fele százharmincöt. Az egyik lencse kilencven, a nagylátószögű százharminc, az összesen...

BÍRÓ Ön fényképész, András?

TE Hatvanszázalékos rokkantnyugdijas vagyok.

BÍRÓ Akkor mire kellett önnek a fényképezőgép?

TE Hogy fényképezzek.

ÉN Fotós volt az eredeti foglalkozása. Annak idején felvették a Színművészeti Főiskola operatőr szakára, de ott hagyta két hónap után.

TE Félévkor úgyis kirúgtak volna.

ÉN Illés pápi azt mondta, az egész osztályban te vagy a legtehetségesebb.

TE Azt csak úgy mondta.
ÉN Ilyesmit az ember nem mond csak úgy.
BÍRÓ Térjünk vissza a tárgyra. Az a számítógép, amit említették, az mennyibe került?
TE Nem emlékszem.
ÉN Azt mondtad, százhatvanezer volt.
TE Akkor annyi.
BÍRÓ Azt is részletre vásárolta?
TE Igen.
ÉN De két hónap múlva eladta azt is, bíró úr. Húszezer forintért adta el.
TE Az enyém volt, nem? Ami az enyém, azzal nem azt csinállok, amit akarok?
ÉN Dehogynem. Nem erről van szó.
TE Akkor miért kell ezt most...?
BÍRÓ Ha jól számolom, a kölcsönökből még így is több mint egymillió forintja maradt. Azt mire költötte?
TE Nem tudom. Elment.
BÍRÓ Az egymillió forint nagyon sok pénz, András. Ebben egyetértünk, ugye?
TE *(Nekem)* Neked is vettem egy futócipőt, bátyó.
ÉN Negyvenegyest.
TE Azt hittem, jó lesz.
ÉN Mindig nagyobb lábam volt, mint neked.
TE Mert hamarabb születél.
BÍRÓ Aki hamarabb születik, annak nagyobb lába van?
TE Mindene nagyobb.
BÍRÓ Jó. Akkor mást kérdezek, András. Meg tudja mondani, hogy hívják Magyarország miniszterelnökét?
TE Orbán Viktornak.
BÍRÓ És a köztársasági elnököt?
TE *(Hozzám)* Te tudod?
ÉN Tudom, csak nem jut eszembe.
TE Nekem se. Ez baj?
BÍRÓ És azt meg tudja mondani, hogy mennyibe kerül egy fogkefe?
TE Van fogkefém!
BÍRÓ Az árára vagyok kíváncsi. Nem kell a pontos összeg. Csak úgy nagyjából.
TE Anya, mondd meg nekik, hogy van fogkefém!

ÉN *(szelíd figyelmeztetés)* Andris!
TE Ő tudja, hogy minden nap mosok fogat.
ÉN Anyu két éve meghalt.
TE Mégis itt van!
ÉN Hol?
BÍRÓ Ha fárasztja a meghallgatás, András, akkor húsz perc szünetet rendeldek el.
ÉN Köszönjük, bíró úr.
BÍRÓ Álljanak fel, amíg a bíróság kivonul.
A testvérek felállnak. A Bíró és az Ülnökök (ha voltak) kimennek. Az egyik leoltja a villanyt. Félhomály, talán egy kéve napfény, valahonnan.

2. JELENET

Ugyanott.

TE Ez a bíró azt hiszi, hogy én totál hülye vagyok.
ÉN Nem vagy hülye. Beteg vagy.
TE A gyógyszerek miatt. Azért fog néha nehezen a fejem.
ÉN Mert nem szeded őket rendesen.
TE Mérgekkel tömik a búrámát. Negyven éve mérgeznek, bátyó.
ÉN Beszéltem az orvosoddal. Szerinte...
TE Az egy sarlatán. Harmincéves. Mihez ért egy ilyen?
ÉN Te választottad, nem?
TE A többi még hülyébb volt. A körzeti is egy szemétláda. Nyolctól rendel.
ÉN már reggel ötkor ott vagyok a rendelő ajtaja előtt, abszolút elsőként.
ÉN Mondtam, hogy nem kell olyan korán odamennem.
TE Így is csak délben hív be. És nem írja fel, amit kérek. A közgyógyomat is lehúzta.
ÉN A gondnokod majd ebben is segít. Ő majd beszél veled helyetted.
TE Azzal a nővel nem lehet beszélni. Az egy arrogáns hülye.
ÉN *(kezdi elveszíteni a türelmét)* Mindenki hülye, csak te vagy okos?
TE *(szelíd nehezteléssel)* Most miért mondod ezt, bátyó?
ÉN Nem lehet minden orvos hülye.
TE Te ezt nem értheted. Te nem vagy beteg. Anyut is félrekezelte, azért halt bele a tüdőgyulladásba.
ÉN Anyunak hólyagrákja volt.
TE Én laktam vele, nem te, bátyó.
ÉN Mégis én vittem be a klinikára, nem?
TE De.

ÉN Meg kellett volna operálni, de nem engedte.
TE Én rábeszéltem volna, de nekem semmit nem mondtatok el.
ÉN A temetést is én intéztem.
TE Milyen temetést? Nem is lett eltemetve! Azért jár folyton vissza.
ÉN A halottak nem járnak vissza, András.
TE Nagyon okos vagy, bátyó, de mindent azért te se tudhatsz.
ÉN Persze hogy nem.
TE Akkor miért beszélsz bele?
ÉN Mibe?
TE Mindenbe.
ÉN Hogy segítsek.
TE Minek kellett akkor a laptopot fölhozni? Két hónap alatt tele lett vírussal, mert szar volt a csipje. Direkt azért adták el nekem, hogy átverjenek velem.
ÉN Azt mondtad, leejtetted.
TE Csak egy kicsit begörcbült a sarka. Nem attól volt baja. Gyárilag volt szar. Direkt szemetet gyártanak. Beleépítik a hibát, hogy tönkremenjen, és újat kelljen helyette venni. Te is tudod. A régi mosógépünk negyven évig mosott. Amit te vettél aztán, ahhoz már háromszor kellett szerelőt hívni, mert eláztatta a lakást.
ÉN Az nem azért volt, Andris, hanem mert...
TE *(szelíden, szinte megbocsátón)* Már megint mindent jobban tudsz, bátyó?
ÉN Nem, de anyu megírta nekem, hogy...
TEREMSZOLGA *(jön, hozzám szól)* Elnézést, a bíró úr önnel akar beszélni.
ÉN Megyek.
TE Ne hagyj itt egyedül!
ÉN Nem lesz semmi bajod.
TE Nem akarok beszélni senkivel.
ÉN *(indulok)* Nincs itt senki, Andris.
TE Bátyó...!
ÉN Mindjárt jövök. *(El)*

3. JELENET

Ugyanott.

Előbb a Fiatalember, aztán az Asszony alakja bontakozik ki a sötétből. Az Asszony most lompos, elhasznált alakot formál meg.

FIATALEMBER *(vigyorog)* Én mondtam, hogy rábaszol erre, fater!
ASSZONY Ne beszélj így az apáddal, Peti!

FIATALEMBER (*vodkásürveget nyújt feléd*) Kérsz egy kortyot? Nem Sztalicsnaja, de azért ütős.

TE Tudod, hogy nem iszom.

ASSZONY (*kacag*) Nahát!

TE (*Fiatalembernek*) Neked se volna szabad. Az alkohol roncsolja az agysejteket.

ASSZONY Te aztán tudod, hogy mennyire.

TE Azért nem iszom alkoholt.

ASSZONY Mégis mióta, ha szabad kérdeznem?

TE Tizenhét éve.

ASSZONY Érdekes. Anyukád nem ezt mondta nekem.

TE Nem tudtam, hogy titeket is beidéznek.

ASSZONY Persze, mert neked mi a világon se voltunk soha.

TE Nem én akartam elválni.

ASSZONY Egyfolytában részeg voltál. Egyfolytában. Hónapokig.

FIATALEMBER (*nevet*) Az fasza lehetett!

TE (*döbbenten*) Nem igaz!

ASSZONY Amikor a Peti született... A kórházba se tudtál bejönni, úgy be voltál nyomva.

TE Mondtam, hogy eltévedtem.

ASSZONY Aha. Húsz éve laktál már ebben a szarfészekben.

TE Leültem napozni egy padra a múzeumkertben, és elaludtam. Amikor fölébredtem, nem tudtam, hol vagyok.

ASSZONY A múzeumtól egy sarokra van a kórház. Látszik is onnan.

TE Rosszat álmodtam, és az megzavart valahogy.

FIATALEMBER Érdekes, nálam ez pont fordítva van, Fater. Én mindig jókat álmodok. Csak amikor felébredek, akkor jön a szar.

ASSZONY A fiad is miattad lett alkoholista.

FIATALEMBER Nem vagyok alkoholista, csak szeretem a vodkát. És csakis munkaidő után iszom. (*Iszik.*)

TE Itt akkor se lehet inni, Peti. A bíróság nyilvános hely.

ASSZONY (*Neked*) Mint a Körös-part, nem?

TE Most hogy jön ez ide?

ASSZONY Amíg én vérben, húgyban vajúdtam, téged szedtek össze a zsaruk. Holtrészegen.

TE Nem igaz! Az egész várost bejártam miattatok, de a kórház nem volt a helyén.

ASSZONY Nem volt a helyén. Elvitték az Ufók, vagy mi?

TE Nincsenek ufók. Csak valahogy nem találtam az épületet. A bátyámnak mindent elmeséltem. Ő megmondhatja.

ASSZONY A bátyád szarik rád.

TE Nem szarik.

ASSZONY Akkor hol van most?

TE Itt van, csak kiment a folyosóra.

ASSZONY Hülye vagy te, csak nem forogsz. Már az elején is az voltál, csak én, hülye nem vettem észre.

TE Most mit akarsz?

ASSZONY Mégis mit gondolsz, mit?

TE Küldtem gyerektartást, amíg volt munkahelyem.

ASSZONY Nyolc hónapig. Igen.

TE Nem én tehetek arról, hogy kirúgtak.

ASSZONY Persze. Te soha semmiről nem tehetsz.

TE Tudod, hogy hogy volt, Juli.

ASSZONY Tudom. Lehülyézted a főnöködet.

TE Mert hülye volt. Már a gimiben is hülye volt.

ASSZONY Azért lett múzeumigazgató.

TE Azért lett múzeumigazgató, mert az apja volt a megyei párttitkár.

ASSZONY Mindenről más tehet, csak te vagy mindig ártatlan.

TE Anyu is tudja, hogy mi volt. Igaz, anya?

4. JELENET

Ugyanott.

ANYA *(előtűnik, mint korábban az Asszony és a Fiatalember. Hálóingben van, ágyban fekszik. Talán a Teremszolga tolja be)* Kisfiam, hányszor kértelek, hogy ne ébressz fel hajnali ötkor.

TE Csak jó reggelt akartam kívánni. Kávét is főztem neked. Két cukorral, ahogy szereted.

TEREMSZOLGA *(tálcán kávé és csokoládét hoz be, átadja Neked)*

ANYA Hatvan éve cukor nélkül iszom.

TE Kell a cukor a legyengült szervezetednek. Olyan, mint a csoki. Csokit is hoztam. Korfu. Nem olyan finom, mint az Ezüst volt, meg az Arany, de azért...

ANYA Nem eszem csokoládét.

TE Azért nem tudsz örülni semminek. Pedig az édességben boldogsághormon van.

ANYA Légy szíves, hagyj még aludni egy kicsit.

TE De hát már reggel van. Miért nem kelsz fel?

ANYA Mire keljek fel, nem mondanád meg?

TE *(leülsz az ágya szélére)* Ha tényleg nem kéred a csokit, akkor én megehetem?

ANYA *(elfordul tőle)* Úgyis azt csinálsz mindig, amit akarsz.

TE *(kibontja, és megeszi a csokoládét)* Pityucsokit akartam, de már azt se gyártják. Minden rosszabb, mint régen. Emlékszel, hogy a bátyóval mit csináltunk a Pityu csokival? Még a Kastély utcában. Na. Nem emlékszel?

ANYA Andris, könyörgöm, hagyj már aludni! Hajnali fél öt van!

TE Ilyen vastag ezüstpapírja volt a Pityunak. Kiettük belőle a csokit, kitöltöttük macskaszarral, visszacsomagoltuk, és féláron eladtuk a Tökinek. Emlékszel a Tökire, anya? A Kastély utcában szemben lakott velünk.

ASSZONY *(jön)* Hagyd már aludni édesanyádat! Soha nem tudja kipihenni magát.

TE Mit kell kipihennie? Tíz éve nyugdíjas. Nincs semmi dolga. Nem igaz, anya?

ASSZONY Alszom!

TE Ha a kávé se kéred, akkor megiszom, mielőtt kihűl.

ANYA *(visszafordul)* Hány kávé ittál már ma?

TE Hármat.

ANYA Jézusom, András, tönkre fogod tenni a szívedet!

ASSZONY Én már akkor mondtam neki, amikor a felesége voltam. De beszélhettem én ennek...

TE Nincs a szívemnek semmi baja.

ANYA Add ide, megiszom.

TE Azt mondtad, nem kéred.

ANYA A rengeteg kávé miatt jársz folyton pisilni.

TE Az a prosztatám miatt van. De hiába mondom a körzetinek.

ASSZONY Soha nem volt semmi baja a prosztatádnak. Folyton állt a farkad. Hiába mondtam, hogy fáj nekem.

ANYA Add ide azt a kávé!

TE Már beleittam.

ANYA Nem érdekel.

TE *(odaadja a csészét, nézi, ahogy az anyja beleiszik)* Tudod, hogy nagyon szeretlek, Anya?

ANYA *(lemondón, miközben megissza a kávé maradékát)* Tudom.

TE Te mégis mindig a bátyót szeretted jobban.

ANYA *(visszaadja a kávécsészét)* Egyformán szeretlek mindkettőtöket.

TE Ugye, hogy jó volt cukorral?
ANYA Jó.
TE Rám is büszke lehetnél.
ANYA Ne oda tedd le a piszkos csészét, legalább a mosogatóig vidd el. Hányszor kértelek.
ASSZONY Nem érdekelte a rend. Soha a büdös életben!
TE Igaz, hogy én nem vagyok egyetemi tanár, csak egy kirúgott fényképész, de tizenöt éve egy kortyot sem iszom. Arra büszke lehetsz, nem?
ANYA Add ide a pongyolámat!
TE Azt mondtad, aludni akarsz.
ANYA Ott van a széken.
TE Már nincs ott.
ANYA Mindig odateszem.
TE Az éjjel kimostam.
ANYA Mit csináltál?
TE Az összes ruhádat kimostam. Hogy neked ne kelljen.
ASSZONY Na, ez valami új. Azt mondtad, nem értesz a háztartási gépekhez.
Hogy be se tudod kapcsolni őket!
ANYA Akkor mit vegyek fel?
TE Semmit. Aludj nyugodtan. Már félig megszáradtak a cuccok az erkélyen. Mire felébredsz, mindent kivasalok.
ASSZONY Na, arra befizetek!
TE *(felállsz az ágyról)*. Álmodj szépeket. *(Teremszolgának adja a kávéscsészét)* Csak tegye le valahova. Majd én elmosogatom.
TEREMSZOLGA *(kitolja Anyát)*
FIATALEMBER *(felbukkan)* Itt vagy, Fater?
ASSZONY Egy szavát se hidd el! Akkor is hazudik, ha valamit kérdez.
FIATALEMBER Van egy cigid, fater?
TE Két napja nem dohányzom.
ASSZONY Jaj, hányszor hallottam ezt!
TE Fél év alatt összejön a repülőjegy ára a cigipénzből, és akkor kimegyek Londonba, meglátogatlak. Felülünk a London Ájra, és repülünk.
ASSZONY Úgyis visszaszoksz megint. Te se bírod a rohadt cigaretta nélkül.
TE De kibírom.
ASSZONY Anyukádat se engedted leszokni.
TE Hatvan év alatt hozzászokott a szervezete. Többet ártottak volna neki az elvonási tünetek.
ASSZONY A kátrány összegyűlt a hólyagjában. Attól halt meg.

TE Azért halt meg, mert sose volt eleget a napon. Pedig igaza volt Csontvári Kosztka Tivadarnak, amikor táviratozott a beteg Ferenc Jóskának. Királyt a napra kitenni, stop. A napfényben D-vitamin van. Az nélkülözhetetlen. Ki is megyek egy kicsit az udvarra. Nem jöttök velem?

ASSZONY Hiszen itt se vagyunk.

TE Nagyon viccesek vagytok. *(El)*

Asszony és Fiatalember eltűnnek.

5. JELENET

Folyosón.

BÍRÓ Ugye tisztában van azzal, Szabó úr, hogy ha gondnokság alá kerül a fivére, az állampolgári jogait csak a gondnoka gyakorolhatja majd.

ÉN Igen. Tudom.

BÍRÓ Ön vállalja majd a gondnoki tisztet?

ÉN Az öcsémnek szakemberre van szüksége, bíró úr. Én drámaelemzést tanítok az egyetemen. Családom van. És Budapesten lakom.

BÍRÓ Nos, a döntéshez szükség lesz egy orvosi szakvéleményre.

ÉN Ha lehet, akkor ne a mostani pszichiáterétől kérjék. Az öcsém nagyon nem bízik benne.

BÍRÓ Független igazságügyi orvosszakértő fogja megvizsgálni.

ÉN Értem.

BÍRÓ Már csak néhány kérdés van hátra, és végeztünk. Hol van az öccse?

ÉN Gondolom, kiment cigarettázni.

BÍRÓ *(kiszól)* Kerítsék elő az alperest.

ÉN Majd én szólok neki.

BÍRÓ Kérem, igyekezzenek. Ma még két tárgyalásom van.

6. JELENET

Napfényben.

TE *(behunyta szemmel dohányozva támaszkodsz a fatörzsnek)*

APA *(feltűnik, énekel)* Ha nincsen pénzem, iszom hitelbe', enyém a legszebb lány szerelme, enyém a legszebb rózsaszál, amely az utcasarkon áll...¹

TE Apa?

APA Na, nézd csak, kit látnak szemeim!

TE Téged miért idéztek be?

¹ Huszka Jenő: *Bob herceg*

APA (*énekel*) Jöttem Edelényből, nagy úri portáról, Koháriné uraság gazdag jószágából...²

TE Te is nagy piás voltál, ugye?

APA Mert a börtönben tönkrementek az idegeim.

TE Ott lettél besúgó?

APA Nem voltam besúgó!

TE Bátyó szerint aláírtak veled valami papírt.

APA Ha nem írom alá, nem kapok amnesztiát.

TE Geci kommunisták.

APA Én is kommunista voltam.

TE Az úgy még szarabb lehetett neked.

APA Te kétéves voltál, amikor lecsuktak. Három és fél évig nem láttalak. Téged anyád egyetlen beszélőre sem hozott el, hiába kértem. Csak a bátyádat, egyszer. Amikor beadta a válópert.

TE Anyu azt mondta nekünk, hogy kórházban vagy.

APA Kórházban? Anyádnak mindig volt fantáziája. Fél évig a lakásunkkal szemben, a Csillagban laktam, aztán a Fő utcában, végül a Gyűjtőben. Onnan szabadultam 1960. április negyedikén. Ha nem írom alá, amit elém raktak, még másfél évet le kellett volna ülnöm. Aláírtam. Aztán évekig rettegtem, hogy mikor keresnek meg azzal, hogy beköpjem nekik a barátaimat.

TE Nekem nincsenek barátaim.

APA Akkor mázlista vagy.

TE Azért kezdted piálni?

APA Nem én kezdtem, hanem a pálinka. Belém szeretett. Mint egy fekete címkés bula. Az ember ne mondjon nemet egy nőnek, mert arra ráfarag. (*Énekel*) Hogyha új leány van, az orfi műsorában, / Mi már előre érte lángolunk. / Ó, de finom itt a helyzet, csók, kacaj meg tarka tánc... Csak operetteket dirigálhattam. Hátha Beethovennel mégis megdöntöm a rendszert. De soha nem kértek semmit se tőlem. Viszont a pálinka maradt. Ő nem hagyott el, mint az anyátok.

TE Anyu szerint neked voltak nőid mindig.

APA Adj egy slukkot!

TE (*odaadod neki a csikket*)

² Farkas Ferenc: *Csínom Palkó*

APA (*énekel*) Egy kis cigaretta, valódi, finom, / oly illatos, enyhe, mint rózsaszírom...³ (*Beleszív, köhög*) Mi a szent szar ez?

TE Sláger.

APA Mint a csaó bambínó?

TE Bambína. Csaó, Bambína. Ez volt a címe.

APA Trágyaíze van.

TE Ez a legolcsóbb cigi, amit kapni lehet.

APA (*szívja*) Nem csoda, ha ettől tüdőbeteg vagy.

TE Asztmám van.

APA Nekem meg skorbutom. Tessék. (*Ínyét mutatja*) Látod? A fogaim fele már a börtönben kihullott.

TE Nekem meg tizenhárom agyi infarktusom volt.

APA Mondom, hogy született mázlista vagy. Nekem csak egyszer állt meg a szívem, a *Bajadér* hetedik ütemében, Szolnokon. (*Dúdol*) A csurákat már nem is tudtam beinteni.

TE Mi az a csurák?

APA Miért nem voltál ott a temetésemen?

TE Kórházban voltam.

APA (*elpöcköli a csikket*) Szar volt ez a cigaretta. De azért köszönöm. Faszagyerek vagy, ne hagyj magad!

ÉN (*jövök, nem látom Apánkat*) Gyere már, Andris, a bíró vár minket.

TE Azért kapja a fizetését, nem? Egy bíró vagyonokat keres. (*Mindketten el*)

7. JELENET

Ugyanott. Csörög egy telefon.

TEREMSZOLGA (*odakint felvette a kagylót, úgy hozza be a készüléket. Cinkosan vigyorog*) Valami nő keresi a karnagy urat.

APA (*átveszi a telefont, befogja a kagylót*) Skultéti, maga elmehet.

TEREMSZOLGA Sok sikert! (*El*)

APA (*a telefonba*) Tessék.

ANYA (*feltűnik valahol*) Baj van a fiaddal, Jenő.

APA Mindig mondtam, hogy a zenéhez tehetségtelen.

ANYA A másikkal.

APA Az lehetetlen. Iván fasza gyerek, nem fagy meg!

ANYA Jenő, ne hülyéskedj!

APA Őt nem tudod befolyásolni, mint a másikat. Mindig a saját feje után ment. Nem emlékszel?

ANYA Beszélned kellene vele.

APA Mentünk arra a kibaszott tüntetésre, ez meg levetette magát a földre a játékbolt előtt, hogy vegyük meg neki a békát. Felállítottuk, megvárta, amíg leporolod a ruháját, és akkor újra a földre. Mondom, hogy fasz a gyerek. Mindig elérte, amit akart.

APA Ott akarja hagyni a Főiskolát.

APA Látod, azt megértem... Akik ott tanítanak...

ANYA Soha nem kértem tőled semmit.

APA Még szép. Azok után, hogy ott hagyta a szarban.

ANYA Ne kezdjük ezt, Jenő. Nagyon jól tudod, hogy milyen helyzetben voltam.

APA Hát... ami azt illeti, én se voltam a toppon, ha jól emlékszem.

ANYA Most nem rólunk van szó.

APA Mindig rólunk van szó, szívem.

ANYA Nagyon szépen kérlek.

APA Ezek szerint még mindig szép vagy?

ANYA *(leteszi a kagylót, ha volt telefon nála)* Tudhattam volna, hogy ez lesz...
(El)

APA Halló...! Éva...!

TEREMSZOLGA *(jön a telefonért)* Kezdődik az ülőpróba, karnagy úr kérem.

APA Hozzon nekem egy felest a büféből, Skultéti.

TEREMSZOLGA Sörrel?

APA Miért, látott már maga smasszer nélkül rabot? *(Kifelé menet)* Mit is próbálunk?

TEREMSZOLGA *A Cirkuszhercegnőt...*

APA *(a Sors szimfónia vezérmotívumát énekli, ahogy kimennek)* Tata-tamm... Tatata tamm... Kislány, vigyázz, csókra szomjas a huszár! Kislány, vigyázz, minden ablakot bezárj...⁴

8. JELENET

Tárgyalóterem.

BÍRÓ Szóval... Lássuk csak... Még nem mondta meg, András, a lakcímét.

TE Magának mi a keresztneve?

BÍRÓ Tessék?

⁴ Kálmán Imre: *Cirkuszhercegnő*

TE (*Nekem*) Anyu se bírta, ha leévikézték. (*Idézi*) Van nekem rendes nevem! Szentgalli Éva. Vagy hölgyem, művésznő, asszonyom.

ÉN Békéscsaba, Vásártér 13, második emelet kilenc.

BÍRÓ Egyedül lakik a lakásban?

ÉN Igen.

TE Nem! (*Nekem*) Három hónapja a Picurral lakom!

BÍRÓ Úgy tudtam, elvált. Vagy élettársa van?

ÉN A Picur egy macska, bíró úr.

TE Attól még velem él, nem?

BÍRÓ Mekkora az ingatlan?

TE Egyszoba-étkező.

ÉN Negyven négyzetméter.

BÍRÓ (*Hozzád*) Az ön tulajdona?

TE Anyánktól örököltem.

ÉN Csak élethosszig tartó haszonélvezeti joga van, bíró úr. A lakást én vettem meg a tanácstól huszonöt éve, a nagy lányom nevére.

TE De én lakom benne, nem?

BÍRÓ (*Hozzád*) Tudja, hogy mennyi a lakás rezsije, Szabó úr?

TE Tőlem kérdi? Nem tudom.

BÍRÓ Közös költség, gáz, víz, villany...?

ÉN A rezsit én fizetem, mióta az édesanyánk meghalt. Átlagosan tizenöt-ezer forint.

TE (*Hozzád*) Nekem többet mondtál.

BÍRÓ Mennyi a nyugdíja, András?

TE Nyolcvanhétezer-négyszázhuszonhárom forint.

ÉN De csak a felét kapja kézhez. A többit levonják a bankok, akiknek tartozik.

TE Meg a kibaszott kamatokat.

ÉN (*feddően*) Andris!

TE Kamatos kamatokat.

BÍRÓ Mennyit költ élelmiszerre egy hónapban?

TE Sokat. Nagyon drága a macskaeledel.

BÍRÓ Úgy értem, a saját élelmezésére.

BÍRÓ Én előfizetéses menüt eszem, ha el nem lopják.

ÉN Ugyan, Andris, ki lopná el az ebédedet?

TE A szomszédasszony. Mert aki hozza a kaját, leteszi az ajtó elé. Az meg ellopta. Az ételhordóval együtt. Vennem kellett egy másikat. Pedig tud főzni magának. Sütni is szokott. A múltkor almás linzerrel akart mérgezni.

ÉN Miért akart volna megmérgezni?
TE Mert nem csípi a búrámát. Minden lakó utál az emeleten, mert szeb-
bek a virágaim. *(Hozzám)* Láttad a virágaimat, bátyó, a lépcsőforduló-
ban. Minden nap kétszer locsolom őket. Besüt rájuk a nap.
BÍRÓ Próbáljon arra felelni, András, amit kérdeztem.
TE Megismernek engem. Ha elmegyek mellettük, kinyújtózik a filodend-
ron. Mit is kérdezett?
BÍRÓ Be tudja osztani a pénzét? A havi... *(Számol)* negyvenhárom-ezer-
hétszáz...
TE Maga be tudná? Abból a pénzből még kötélre se futja, hogy felkössem
magam. Így gondoskodik rólunk a társadalom.
BÍRÓ Úgy gondolja, hogy a társadalomnak kellene gondoskodnia magáról?
TE Miért? A társadalom tett tönkre. Ki másnak kellene gondoskodnia
rólam?
BÍRÓ Van egy felnőtt fia, nem?
TE Van.
BÍRÓ Ő nem szokott segíteni magának?
TE Londonban raktáros. Pedig számítógépes végzettsége van. Évi húsz-
ezer fontot kéne keresnie. De csak havi hatszázat kap. Mire elég az?
Csak kommersz vodkát tud venni rajta, ami pusztítja az agysejteket.
ÉN Én huszonötezer forintot küldök az öcsémnek, rendszeresen, bíró úr.
TE Májusban csak tizenötöt küldtél.
BÍRÓ Na jó. Akkor még egy utolsó kérdés, és végeztünk. Elmondaná egy
napját?
TE Milyen napomat?
BÍRÓ Mit csinál egy átlagos hétköznapon?
TE Felkelek, csinállok egy kávé, elszívok néhány cigarettát...
BÍRÓ Hánykor szokott felkelni?
TE Fél ötkor. Nem tudok tovább aludni a mérgek miatt. De hiába mond-
tam a dokinak, hogy változtasson a gyógyszereken... Megnéztem a ne-
ten. Amerikában már nyolc éve betiltották, amit az felír nekem.
BÍRÓ És a kávé után?
TE Tessék?
BÍRÓ Mit szokott reggelizni?
TE Nem reggelizek. Bevetem az ágyat, megborotválkozom... A bátyám azt
mondta, a borotválkozás fontos. Hogy legyenek ilyen fix pontok. Adja-
tok egy fix pontot, és kimozdítom a helyéről a világot. Descartes, nem?
Vagy az a görög? Hogy is hívják, bátyó?

ÉN Arkhimédész.
 TE Néha nem jutnak eszembe a nevek.
 BÍRÓ És ha megkávézott?
 TE Akkor se mindig.
 BÍRÓ Úgy értem, mit csinál, miután megitta a kávé?
 TE Elmosogatok, kicserélem a macskaalmot, adok enni a Picurnak, utána játszunk. Vagy csak nézem, hogy mit csinál. Nagyon ügyes a Picur. Menünk is kellene már, bátyó, mert nem szeret egyedül lenni. Már biztos nem tudja, hol maradok.
 BÍRÓ Rendben van. Végeztünk is. Hamarosan kap egy értesítést az elmeorvosi vizsgálat idejéről és helyéről.
 TE Arra miért van szükség? Megvan minden papírom.
 BÍRÓ Utána körülbelül két hét, és meglesz a végzés.
 TE Minden zárójelentés megvan a kisfiókban. Mindig odateszem. Tudod, hogy milyen rendet tartok, bátyó.
 ÉN Köszönjük, bíró úr. Viszontlátásra.
 BÍRÓ *(Nekem)* Ön maradjon még egy percre, ha lehet.
 ÉN Várj meg odakint, Andris! Mindjárt megyek.
 TE De siess, jó? *(Kifelé indul.)*
 BÍRÓ *(utánaköszön)* Viszontlátásra.
 TE Lófaszt. Többet ügyse jövök ide. *(El)*
 BÍRÓ Nézze, Szabó úr, ez nem az én tisztem, nem tartozik rám, de úgy látom, az öccsének egy zárt intézetben volna a helye...
 TE Az ilyen intézetek nagy része megszűnt.
 BÍRÓ Az államiak igen, de magánkézben vannak már erre kifejezetten retek otthonok, ahol...
 TE Azok milliókba kerülnek, bíró úr. És még százezrekbe havonta.
 BÍRÓ Ha százezrekbe nem is, de...
 TE Ilyesmire nincs lehetőségünk. Én is nyugdíjas vagyok már, de van még két speckolom az egyetemen, és...
 BÍRÓ Az elismert felekezetek kezelésében is vannak szeretetotthonok, ahol...
 TE Nem vagyunk megkeresztelkedve. Az apánk kommunista volt, és...
 BÍRÓ Értem.
 TE De abban bízom, hogy egy hivatásos gondnok majd...
 BÍRÓ Kérem, ne mondja el senkinek, hogy beengedtem a meghallgatásra. Ön hivatalosan nem lehetett volna jelen.
 TE Nem is voltam itt. És köszönöm.

9. JELENET

Valahol a térben és időben.

ANYA *(telefonál)* Mit csinálhattam volna másképp? A szegedi lakásunkat elvették a forradalom után, a színházból kirúgtak, apátok börtönben, muszáj volt elválnom tőle, megmondta az ügyvéd, egy ellenforradalmár felesége semmire nem számíthat. Aztán az intézet... Te tízéves voltál, kibírtad, de ő meg csak hat. Akkor hét, olyan mindegy. Nem lett volna szabad, de azt hittem, nekem is jár egy kis... Harmincéves voltam. És a Laci azt mondta, Angliában is internátusban nőnek fel a gyerekek... És szó se volt róla, hogy megszüntetik a javítóintézeteket, és túlkoros csibészekkel töltik fel a nevelőotthonokat... Kétszer is meglátogattalak titeket. Sírtatok, persze hogy sírtatok. Azt hittem, megszakad a szívem. De aztán a levelek... Hogy vasárnaponként filmvetítés van, remek az ellátás, vannak szakkörök... Te sakkozni tanultál... Nem véletlenül kért meg az igazgató, hogy ne menjek többet, mert a látogatás megvisel titeket, pedig különben jól vagytok, remek a tanulmányi eredményetek... Honnan tudtam volna, hogy a nevelőnő diktálja azokat a leveleket? Én hittem az emberekben. És igen, a rendszerben is hittem. Újra kaptam munkát. Sikereim voltak. Miskolcon repülőről szórták a fényképemet: Megjöttem, Fruska! Laci volt a szervező titkár, a hadseregtől szerezte a repülőgépet... Minden nap megesküdt, hogy neki csak én... És szerelmes voltam, érted? Végre találtam egy férfit, aki... Honnan tudtam volna, hogy még három felesége van? És hogy sikkasztó... Az ágyamból vitték el. Még akkor is azt hittem, hogy ártatlan. Nem lehet úgy élni, fiam, hogy az ember nem hisz semmiben. Én hittem a jövőben. És mi lett belőlem? Egy szörnyeteg. De igen. Tudod, hányszor gondolok arra, milyen jó lenne, ha az öcséd meghalna? A Csabai Klári barátnőm, tudod, a gyulai pszichiátria főnöknője... Ő már az elején megmondta, hogy mi lesz a vége. Hogy fölköti magát, vagy elnyisálja az ereit. De nem. Egy istennek se. Azt még megérdemeltem, hogy feláldozzam érte a karrieremet, és mindent, ami jó lett volna... de hogy ez legyen belőlem? Egy szörnyeteg, aki a fia halálát akarja? Csak te vagy nekem a szalmaszál, amibe kapaszkodom. Igazán felhívhatnál többször. Hallottalak a múltkor a rádióban. Istenem, miért nem lehet mindkét fiam ilyen tündérien okos? Elbasztam. De igen, én basztam el. Amikor kimaradt a gimnáziumból egy évre. Ha előbb nem, hát akkor kellett volna gyanakodnom. De a Csabai Klári akkor még azt mondta, hogy a kamaszokkal néha megesik az ilyen. Hogy folyton elalszanak. Szinte egyfolytában

aludt abban az évben. Az jó volt, hogy mindig alszik, és nem engem basztat. Akkor már kellett volna tudnom, hogy komoly baja van. Nem tudom. Talán egy másik orvoshoz. Megtalálni a legjobb ideggyógyászt az országban. De aztán úgy tűnt, hogy rendben van. Hogy kialudta magából a bajt. Rendesen leérettségizett, lett az a szerelme neki, az Ági, nagyon szerettem azt a kislányt. És ők is odavoltak egymásért, de tényleg. Az Ági kozmetikusnak tanult... Az öcséd fényképész lett... És akkor behívták katonának. Úgy volt, ha leszerel, összeházasodnak. És akkor lett az a grimbusz. Emlékszel, nem? Egy év futkosó. Így hívták a katonai börtönt. Apád akkor már rég kint volt, segédkarnagyi állást kapott Kaposvárott. Felhívtam, hogy szerezzon neki egy jó ügyvédet a belügyi kapcsolataival. Erre levágta a kagylót. Az öcséd meg másfél évet kapott, mert whiszkyt akart inni egy szálloda éttermében. Erre mi történik? A pincér szól az ezredesnek, akinek a lánya a lakodalmát üli a különteremben, hogy két kiskatona szívózik vele. Ez a hülye meg elküldte az ezredest a picsába, mert az civilben volt, és azt mondta, nem fogja két szar-rágó tizedesnek igazolni magát. Garázdaság... Semmit nem csináltak. Te Lengyelországban voltál tanulmányúton. A kirendelt ügyvéd azt mondta: asszonyom, örülhet, ha a fia egy évvel megússza. Abban az évben szigorították meg a garázdaságot, és példát statuáltak. Másfél évre ítélték őket. Aztán azon a futkosón vagy min, ott aztán kitört rajta. És tényleg felvágta az ereit. A nagyságos katonák persze beszartak, és nem tudom, milyen kegyelemmel, de leszerelték. Akkor jött haza. Az Ági rábeszélte, hogy menjen el felvételizni operatőrnek. Hogy ő meg majd sminkes lesz, együtt dolgozhatnak... Aztán, amikor az öcséd otthagya a Főiskolát, akkor az Ágival szétmentek. Ez meg bánatában inni kezdett, elvette azt a hülye picsát, csinált neki egy gyereket... Jó, nem hülye piccsa, laboráns volt a fotóműteremben, de olyan sötét, mint a többi tót. Nem vagyok rasszista, fiam, de az öcséd jobbat érdemelt volna. Olyat, mint a te feleséged. Ti jól vagytok? Kineveztek már docensnek? És a fiúk? Mikor hozod már el őket? Tudod, hogy én nem mehetek. Az öcséd nem enged. Nem is merném egyedül hagyni. Jó. És hívjál gyakrabban. Szia, kisfiam. Le kell tennem, mert az öcséd már egy órája nyaggat, hogy kártyázzak vele. Hagyom nyerni, akkor jókedve lesz. Vigyázz magadra.

10. JELENET

Lakásban. Velel együtt érkezem.

ÉN Mitől van itt ilyen kurva bűdös?

TE Nincs bűdös.

ÉN Nem bánod, ha kinyitom kicsit az erkélyajtót?

TE Ne nyisd ki! A múltkor is kiszökött, és majdnem lezuhant az emeletről.

ÉN Kicsoda?

TE Picur? Hol bujkálsz? Megjött a papa!

ÉN Legalább az ablakot nyissuk ki.

TE Ki van szakadva rajta a szúnyogháló. Picur...?!

ÉN Csinálnál egy kávét?

TE Nem volna jó, ha itt aludnál, bátyó. Nem bírja az idegeneket. Most is miattad bújt el.

ÉN Csak megiszom a kávét, és már itt se vagyok.

TE Azért nem kell annyira sietned. Picur?! (*Kimegy a színről.*)

ANYA (*feltűnik az ágyban*) Én ezt nem bírom már, fiam. Az öcséddel egyre nehezebb.

ÉN Tudom, anya. De mit tegyek?

ANYA Gyakrabban is idetolhatnád a képedet.

ÉN Nekem is megvan a magam baja. Leépítések vannak az egyetemen.

TE (*kintről*) Kivel beszélgetsz?

ÉN Senkivel. (*Megcsörren a mobilom, Anya eltűnik. Felveszem a telefont*) Szia.

Igen. Igen, a lakásban. Semmi. Lement, hál'istennek. Nem balhézott.

Mondott néhány hülyeséget, de a bíró nagyon rendes volt vele. Csak

iszunk egy kávét, aztán indulok. Jól. Semmi. Nem megyek százhatvan-

nal. Persze. Én is téged.

TE (*jössz a kávéval, láttad, hogy telefonálok*) Ugye, hogy beszélteél valakivel.

ÉN Gabi csókoltat.

TE Aha.

ÉN Most mit aházol?

TE A feleséged utál engem.

ÉN Most miért mondod ezt?

TE Azért utál, mert pénzt küldesz nekem.

ÉN Dehogyan utál.

TE Vigyázz, mert meleg.

ÉN (*beleiszom a kávéba*) Pfhú...

TE (*nevetsz*) Én mondtam, hogy forró lesz, de te sose hiszel nekem.

ÉN Az enyémbe is tettél cukrot?

TE Négyet.
 ÉN Tudod, hogy cukor nélkül iszom. Mint az anyu.
 TE Ő is megszerette édesen!
 ÉN Aha.
 TE Picur! Az ágy alá bújt. Nem kell félned. A bátyám nem idegen! Gyere, mutatkozz be neki szépen!
 ÉN Hagyd a fenébe! Nem bírom a macskákat. Kösz a kávé.
 TE Ugye, hogy ízlett? Az ő tejébe is rakok cukrot. Hogy boldog legyen. A cukor nagyon fontos. Meg a napfény. De nem engedhetem ki az erkélyre, mert megszökik vagy leesik. Egyszer levittem ide a ház mögé, de úgy elfutott, hogy csak este találtam meg. Pórázt meg mégse rakhatok rá, mindenki rajtunk röhögne. A házmester még fel is jelentene állatkínzásért.
 ÉN Már nincsenek házmesterek, Andris.
 TE Jó, akkor közös képviselő, akkor is egy tetű. De vettem neki egy csomó játékot!
 ÉN A házmesternek?
 TE A Picurnak. Ilyen macskajátékokat. Két nap után már le se szarta őket. Ugye, Picurka? Cic, cic!
 ÉN Hagyjad, Andris, mondom, hogy nem kell. Különben is megyek.
 TE Most hova sietsz úgy?
 ÉN Világosban akarok hazaérni. Este nem látok túl jól.
 TE Pedig neked új a szemüved. Az enyémet a Picur lelökte az éjjeliszekrényről, de így összeragasztottam, celluxszal. Ugye, Picurka?
 ÉN Kétszáz kilométert kell vezetnem.
 TE Nem olyan sok az egy Mercédesszel.
 ÉN Tizenégy éves. Tudod, hogy használtan vettem.
 TE Legalább oszthatnánk egyet. Olyan régen kártyáztam. Az alkoholista haverom, tudod, a Karesz, nem volt itt már legalább három hete.
 ÉN Andris, mondtam, hogy ne engedj be a lakásba idegeneket.
 TE A Karesz nem idegen. Asz elvonón haverkodtunk össze vagy tizenöt éve. De ő nem tudott leszokni, szegény. Nagyon nehéz körülményei vannak. De mindig feljön, ha ígérek neki két sört. Sakkozni szoktunk, meg hatvanhatot. A sakkban mindig ő nyer. De a hatvanhatban általában a felét visszanyerem.
 ÉN Pénzben játszotok?
 TE Én szoktam kölcsönadni neki, mert nincs pénze. De csak egy százas egy meccs.
 ÉN Andris, én nem küldök neked több pénzt, ha ilyesmire költöd.

TE Nem abból veszítek, amit te küldesz.

ÉN Az teljesen mindegy.

TE Hogy volna már mindegy? Tessék, nézd meg, ott van az íróasztalon az elefántpersely. Amit tőled kapok, azt abban tartom. A nyugdíjamat meg a cukortartó alatt, ahol az anyu tartotta. Egyébként nézd meg, az elefántot az anyu még akkor hozta, amikor az volt a mániája, hogy neki folyton utazni kell. IBUSZ-szal. Hiába mondtam neki, hogy a világon mindenütt ugyanaz a szar van, ő csak ment. Emlékszel, nem? Minden nyáron elutazott valahova. Volt, hogy két hétre ment el. Aztán mindenhol hozott valami szart. Azokat a legyezőket, a falon. Meg ezt a kigyót, emlékszel? Frászt kaptál, amikor megmutatta neked. Azt hitted, igazi, úgy be voltál szarva. Kenyéből vagy honnan.

ÉN Akkor még dolgozott.

TE Ja. De mikor nyugdíjazták, már nem ment sehova. Nem szórta a pénzt. Sikerült lebeszélnem.

ÉN Tessék. Itt egy ezres. Vedd úgy, hogy vesztettem.

TE Az biztos. Hatvanhatban nagy király vagyok.

ÉN Vigyázz magadra!

TE Várjál, valaki van a lépcsőházban.

ÉN Na és?

TE Nem kell, hogy meglássanak, és téged is cikizzenek.

ÉN Miért cikiznének?

TE Nem bírják a búrámot. Mindenki utál a házban. Vissza se köszönnek.

ÉN A virágok miatt.

TE Az anyu miatt.

ÉN Ugyan.

TE Azt hiszik, direkt vittem be az elfekvőbe. Nem mondtam nekik, hogy te vitted be.

ÉN Én?!

TE Végül is... Nem?

ÉN Én azt mondtam, keress valakit, aki gondolzza, és én kifizetem.

TE Senki nem vállalta el. Pedig a takarítónőt is megkérdeztem.

ÉN A takarítónőt?

TE Aki a lépcsőházat mossa fel hetente. Egyébként nem mos fel szépen. De a házmester nem szól neki, mert bassza.

ÉN Azt mondtad, jött egy segítő valami központból.

TE Jött, jött, de azt meg az anyu elküldte.

ÉN Miért küldte volna el?

TE Egy hónapig járt csak. Anyu mindig aláírta neki, hogy itt volt, beszélgetett vele vagy tíz percet, aztán elküldte. Az meg, amilyen szemét volt, el is ment. Aztán felvette a nagy lóvét a központban. Nem lehet megbízni senkiben, bátyó.

ÉN Oké. Most már tényleg mennem kell.

TE Szerinted elítélnék?

ÉN Ki ítélne el?

TE Bíróságon voltunk, nem?

ÉN Ez egy polgári per. Nem is per, csak egy... egy eljárás. Hogy megállapítsák, jogos-e a kérésünk, hogy gondokság alá helyezzenek.

TE Nem szeretném, ha bezárnának.

ÉN Senki nem akar bezárni.

TE Aha.

ÉN Na jó. Majd jelentkezem.

TE *(fülel)* Asszem, már elmentek. Lekísérjelek?

ÉN Kösz, nem kell.

TE Menekülsz, mi?

ÉN Etesd meg a macskádat. És cseréld ki az almot. Az a bűdös. *(El)*

TE Hallod ezt, Picur? Ne is figyelj rá. Nem vagy te bűdös, igaz? Nagyon jó kis szagod van. Macskaszag. Ugye, anya? Hiába bujkáltok, tudom, hogy te is itt vagy!

11. JELENET

Ugyanott.

ANYA *(jön, pongyolában, partvissal.* Mit akarsz már megint?

TE Miért nem beszélgetsz soha velem?

ANYA Utánad takarítok. Olyan kosz van a konyhában, csoda, hogy bogarak nincsenek.

TE Attól még tudsz beszélgetni, nem?

ANYA Miről beszélgessek?

TE A bátyóval mindig egy órát tudsz telefonálni.

ANYA Egy hónapban egyszer.

TE Tudsz adni egy ezrest?

ANYA A bátyád már adott, nem?

TE Igen. Egy kurva ezrest. Pedig láttam a tárcáját. Ötezresek voltak benne. Nekem meg elfogyott az utolsó vasam is macskakajára. Meg már cigim sincsen.

ANYA Nekem sincs.

TE Megadom.
ANYA Mi a vénistenből adnád meg?
TE A nyugdíjamból.
ANYA Inkább a rezsibe adtál volna.
TE Minden hónapban adtam bele.
ANYA Tízezer forintot.
TE Abból kijött a kaja, nem?
ANYA (*lemondón*) Aha. Ahogy Móricka képzei.
TE Mondjak egy mórickás viccet?
ANYA Inkább fürödj meg. Nem fürödtél három napja.
TE Mórickaék házi feladatot kapnak az iskolában, írjanak fogalmazást, hogy anya csak egy van. Móricka másnap jelentkezik, hogy felolvashassa. Na halljuk, Móricka! Anyu tegnap beküldött a spájzba, hogy hozzak ki két sört. És akkor mondtam neki, anya, csak egy van!
ANYA Szuper.
TE Akkor miért nem nevetsz? Miért nem nevetsz soha?
ANYA Menj arrébb, mert belelépsz a macskaszarba.
TE Milyen nap van ma?
ANYA Péntek.
TE És milyen hónap?
ANYA Kétezerhárom, március tizenharmadika.
TE Tizenharmadika, péntek? Akkor szerencsénk lesz. Veszek egy lottót is.
ANYA Már csak hatezer forintunk van erre a hónapra.
TE Nem gond. A jövő héten úgyis elmegyek dolgozni.
ANYA Istenem, hányszor mondtad már ezt.
TE Most komolyan elmegyek. Tényleg, anya! Tessék. Már kinéztem a hirdetések. Itt a *Népújtság*. A kormány egy csomó pénzt ad a cégeknek, hogy rokkantnyugdíjasokat foglalkoztassanak. Mindjárt fel is hívom őket. Hova tetted a telefont?
ANYA Sehova. Ott van a helyén.
TE Hol a helye?
ANYA Ott van, mögöttem.
TEREMSZOLGA (*behozza a telefont*)
TE (*átveszed; Anyának*) Menj ki, légy szíves! Úgy nem tudok, ha nézel.
ANYA Mégis hova menjek, nem mondanád meg?
(*Lassú tánczene szólal meg.*)
TEREMSZOLGA (*jön*) Szabad, művésznő?
ANYA Nem vagyok úgy öltözve...

TEREMSZOLGA (*énekelve felkéri Anyát*) Csak egy tánc volt, mit tőled kértem
én / Azután ment minden könnyedén. / Együtt mentünk haza az úton...

ANYA (*énekel*) És a többit nem tudom...

TEREMSZOLGA Látja, szívem, megy ez magának, csak akarni kell.

EGYÜTT (*táncolnak*) Csak egy csók volt, boldog pillanat, / amit loptam a ka-
putok alatt...

TEREMSZOLGA Többször mondtad: Én most búcsúzom...

ANYA És a többit nem tudom... (*Kitáncolnak.*)

TE (*telefonálsz*) Halló, Barnevál? Az igazgatót kérem. Igazgató úr? Szabó
András rokkantnyugdíjas vagyok. Érdeklődöm, hogy milyen munkát tud
ajánlani a számomra? Igen? És mennyi volna a fizetés? Személyesen?
Hogyne. Csütörtökön kilenc? Egy pillanat, felírom. (*Az újságra írsz*) Ott
leszek. Nagyon köszönöm. Viszonthallásra, viszontlátásra. (*Újra tárcsá-
zik*) Személyzeti osztály? Az álláshirdetés miatt... Igen, rokkantnyug-
díjas. Hivatalsegédnek? Megfelel. Hogyne. Csütörtök fél tízkor? Egy
pillanat, felírom... Ott leszek. Nagyon köszönöm. Viszontlátásra, vi-
szonthallásra. (*Újra tárcsázik*) Megyei könyvtár? Az igazgatót ké-
rem. Persze hogy fontos. Halló? Kezicsókolom, Szabó András rokkant-
nyugdíjas vagyok, érdeklődöm, hogy... Van érettségim, és fényképész
szakmunkás... Nem probléma. Tudok venni fényképezőgépet. Nyitás
előtt? Csütörtökön? Tudom, a Körös-parton. Tíz tizenöt. Rendben. Elő-
re is köszönöm, viszonthallásra, viszontlátásra. (*Leteszed a telefont, nézed
az újságot*) Ez így nem lesz jó. (*Kikiált*) Anya!

ANYA (*szétbomlott hajjal jön vissza, a pongyoláját gombolja, tolljancsi van ná-
la*) Mit akarsz?

TE Hol voltál?

ANYA A fürdőszobában.

TE Elkenődött a rúzsod.

ANYA Igen? (*Megtörli a száját.*)

TE Így most még nagyobb lett.

ANYA (*nevet*) Hogy jobban bekaphassalak!

TE Három állásajánlatot is szereztem.

ANYA Szuper!

TE De kicsit összecúsztak.

ANYA Hát a dolgok már csak ilyenek, hála az égnek. Néha azért össze-
csúsznak... (*Dúdol*) Csak egy tánc volt...

TE Figyelj már rám egy kicsit, jó? Csütörtökön kilenckor várnak a Barne-
válnál. Fél tízre kéne a nyomdában lennem, de előtte már háromne-

gyed kilenckor a megyei könyvtárban. Szerinted akkor most melyikhez menjek?

ANYA Teljesen mindegy.

TE Hogy volna mindegy? Még azt se tudom, hol fizetnének többet.

ANYA Úgyis otthagytad három nap múlva.

TE Most miért mondasz ilyet?

ANYA A fűrésztelepet is otthagytad.

TE Igen, mert azt nem bírta a derekam. Nem emlékszel, hogy egy hétig főküdtem utána?

ANYA A takarítóktól is hazajöttél.

TE Mert elküldtek. Azért küldtek el, mert túl jól takarítottam.

ANYA Persze.

TE Te nem tudod, milyen slendrián munkát végeztek azok. Nem lehet egy óra alatt összecsapni egy emeletet! Én a kilincseket is kifényesítettem, meg a küszöböket is lemostam, és...

ANYA (*szeretettel beletúr a hajadba*) Édes kisfiam... Mikor érted már meg, hogy semmilyen munkára nem vagy alkalmas.

TE Ez nem igaz!

ANYA Jó, akkor nem igaz.

TE Inkább az, hogy túl jó vagyok. Te nem tudod, hogy milyen ez a világ, anya.

ANYA Nem tudom.

TE Neked könnyű volt.

ANYA Igen.

TE Nem is tudom, miért hagytad abba. Ha még mindig fellépnél, akkor fizethetnél egy takarítónőt, és nem kellene neked... Egyébként azt a polcot még nem törülted le.

ANYA Kösz.

TE Amúgy meg fordítva kellene.

ANYA Mit kellene fordítva?

TE Előbb portalanítani, és csak utána söpörni.

ANYA Nagyon szépen kérlek, ne akard, hogy én is megbolonduljak.

TE Hát sikered volt, nem? Azt mondtad, háromszor is visszatapsoltak abban a... miben is? Énekeld el, anya.

ANYA Dehogy énekelem.

TE Az előbb is énekeltél, nem?

ANYA Csengett a füled.

TE Csak a Csacsicsit, anya! Kérlek!!!!

ANYA Na, jó. De csak neked. (*Énekel, táncol a tolljancsival*) Csacsicsi, csu-csu! Egy nő hetvenhét kalappal, itt nem bírhat létalappal, szívünk bánatos, mert a flört tilos. Van vállunkon hímkőoltás, ezzel szemben nincs dekoltázs, és mindent, mi fáj, titkolnunk muszáj. Társadalmi helyzetünkkel így egy csókiig sem jutunk el, itt a nő csak stoppolásra jó...⁵ (*El-sírja magát.*)

TE Most miért sírsz, anya? Hát szuper volt! Szerintem újra felléphetnél. Ha nem is a színházban, de vannak ilyen műsorok a kultúrban. Ott is kereshetnél egy valag pénzt.

ANYA Engednéd?

TE (*elképedsz*) Én?! Miért ne engedném?

ANYA Tegnap, amikor fel akartam menni a bátyádhoz két napra, itt könyörögtél a küszöbön, hogy ne menjek.

TE (*nevet*) Néha tisztára olyan tudsz lenni, mint a bátyó. Olyasmikre emlékszel, amik nem voltak soha.

ANYA Hát nem engedted ki az ajtón, ott térdeltél, hogy felvágod az ereidet, ha egyedül hagylak.

TE Én soha nem mondtam ilyet.

ANYA Jó, mindegy, hagyjuk.

TE Miért lennék öngyilkos? Most már minden rendben lesz. A gondnok majd beosztja a pénzemet, segít megtervezni az életet...

ANYA Mit kérsz ebédre?

TE Rántott húst.

ANYA Nem tudok minden nap húst venni, Andris.

TE Miért? A te nyugdíjad százhatvan. Abból csak kifutja egy szelet borjúhúsról! Rizzsel és krumplisalátával. Azt te is szereted, nem? Ahogy a nagyi csinálta. Mondjuk az övé azért jobb volt. De ahogy te csinálod, az is finom. Ha adsz pénzt, leszaladok és veszek két minyont a cukiban.

Vagy neked inkább krémest hozzak? És akkor veszek cigit is.

ANYA Ott van az összes pénz a cukortartóban. Vegyél ki egy ezrest.

TE Szerinted annyiból kifutja?

ANYA Én nem kérek krémest.

TE Én meg tudok enni kettőt is.

ANYA Jó, akkor vegyél ki kétezret. De úgy a héten már csak krumplit eszünk krumplival.

TE Kösz, anya. Te vagy a világon a legjobb, ugye azt tudod? (*El*)

ANYA Én ezt már nem bírom, fiam. Tudom, hogy megérdemlem, de...

De igen. Én vagyok az oka. Ott kezdődött nála. Miskolcon. Hároméves volt. Behordtam magammal a színházba, ott aludt el az öltözőben. Előadás után a hátamon cipeltem haza. Aztán a Laci szólt, hogy van az a néni... Nagyon rendes nő volt. Csak jóval később tudtam meg, hogy a rábízott gyerekek közül később többen öngyilkosok lettek. Én nem tudom, mit csinált velük... Te a nagyanynál laktál, ott jártál iskolába. De ő nem tudott volna két gyerekkel... Tudnál küldeni valami pénzt? Nem tudom megtagadni tőle. Még annyi öröme sincs, mint nekem. Ha látnád, milyen vigyorogva zabálja a krémet. Hát mit csináljak? Mégis csak a fiam... Jó. Persze. Csak ígérj meg valamit nekem. Ha meghalok... Mindenki meghal egyszer. Szóval majd égettes el. Nem kell temetésre költened. Viszont vigyázz majd az öcsédre. Ugye, megígéred? Most mennem kell, hogy befejezzem a takarítást, mire visszajön. Folyton körülöttem ugrál, ha söprök, és szétviszi a koszt, amit már összesöpörtem. A porszívó? *(Nevet)* Az bedöglött. Mondom neked, hogy minden tönkremegy egyszer... Csacsicsi, csucu... *(El)*

TE Anya! A krémes elfogyott, úgyhogy puncstortát hoztam. Hol vagy? Mégis elmentél, hogy a fellépést intézzed? Pedig a maradékból egy bizsut is vettem neked a trafikban. Egy ilyen kis szívet. Na, mindegy, akkor majd a kurvának adom. Picur! Picurka! Tudom, hogy te még itt vagy! Te sose hagynál el, ugye? Gyere elő, és dorombolj egy kicsit nekem. Tudod, idefektetlek a szívemre, és akkor jó lesz. A bátyó is megmondta, hogy bízni kell a jövőben.

12. JELENET

Irodában.

DOKTORNÓ *(kövér, szemüveges; az Asszony adja)* Értem, András. És mit gondolsz, a bátyjának igaza van?

TE Neki mindig igaza van.

DOKTORNÓ Mondhatjuk, hogy felnéz rá?

TE Mert nagyobb. Mindig nagyobb volt nálam. Én erősebb voltam, de ő magasabb. Így kinyújtotta a hosszú karját, hogy ne tudjam elérni.

DOKTORNÓ Miért akarta elérni?

TE Hogy behúzzak neki egyet.

DOKTORNÓ Meg akarta verni a bátyját?

TE Igen.

DOKTORNÓ Miért akarta megverni?

TE Arra már nem emlékszem. Csak hogy igazam volt. Ő meg csak röhögött. Aztán, amikor lefeküdtünk... így kétoldalról begyűrtem alá a paplant, hogy ne tudjon mozdulni... *(Nevetsz)* És akkor betörtem az orrát.

DOKTORNÓ Maga nevet ezen?

TE Aztán bezárkóztam a fürdőszobába, akkor már volt fürdőszobánk, mert anyu megkapta a lakást, ahol most is lakunk, ő meg egy óráig dörömbölt, hogy nyissam ki, nyissam ki... De én nem nyitottam. Megvártam, amíg elalszik. Tudtam, hogy reggelre elfelejti.

DOKTORNÓ De maga nem felejtette el.

TE De. Csak most így eszembe jutott.

DOKTORNÓ Azt mondta az imént, András, hogy még most is abban a lakásban laknak.

TE Igen. A vásártéren. Csak már más a neve.

DOKTORNÓ Nem egyedül lakik ott?

TE De igen. A Picurral.

DOKTORNÓ Szereti az állatokat?

TE Nem.

DOKTORNÓ Mégis macskát tart.

TE A Picur az más. Ő nem igazi macska.

DOKTORNÓ Hogyhogy nem igazi?

TE Hát igazi, persze hogy igazi, de azért néha olyan, mintha nem igazi volna.

DOKTORNÓ Ezt hogy kell érteni?

TE Úgy, ahogy mondom.

DOKTORNÓ Kít szeret a világon a legjobban, András?

TE A bátyámat.

DOKTORNÓ Nem a fiát?

TE Őt nem nagyon ismerem. Kicsi volt még, amikor az anyjával elváltunk.

DOKTORNÓ Megkérdezhetem, hogy miért váltak el?

TE Mert nem akart lefeküdni velem, ha ittam.

DOKTORNÓ Akkor miért ivott?

TE Mert alkoholistá voltam.

DOKTORNÓ Miért lett alkoholista?

TE Hogy ne lássam, amit látok.

DOKTORNÓ Miért, mit lát?

TE Mindent, doktornő. Mindent.

MÁSODIK RÉSZ

1. JELENET

Lakásban.

KURVA (*harminc körüli, miniszoknyás, nyafka, csinos; őt is az Asszony adja*)

Nyitva volt az ajtó, a csöngő meg nem csönget.

TE (*kintről*) Egy pillanat!

KURVA Te kígyókat tartasz a lakásban?

TE (*jössz, kiöltözve*) Az nem igazi kígyó. Fából van.

KURVA Ja? Tényleg...

TE Szabó András vagyok.

KURVA Picur.

TE Mi az, hogy Picur?

KURVA (*nevet*) A művésznevem.

TE Nem tudtam, hogy a kurváknak is van.

KURVA Nem vagyok kurva, Picur vagyok, és kész. És ne beszélj így velem, mert elmegyek.

TE Nem ülsz le?

KURVA Előbb add ide a pénzem!

TE Mit is mondtál a telefonban? Mennyi lesz?

KURVA Ne játszd nekem a hülyét, papa. Őt a cumi, de csak kotonnal, gumi nélkül egy tízes, de úgy, hogy előtte én mosom meg neked. A fullszervíz az húsz, az extra huszonöt, de csak azért, mert olyan szomorú a szemed.

TE Mi az, hogy extra?

KURVA Hát a popsizsex.

TE Egy csók mennyi?

KURVA Semennyi. Nem smárolok, papa, csak a szerelmemmel.

TE Hát akkor hogyan...

KURVA Azt csak bízzad ide! Én még egy virslibe is életet lehelek.

TE Jól nézel ki.

KURVA Mer' adok magamra. Nem úgy, mint a cigánylúvnyák a kocsisoron.

TE Kocsisor? Az hol van?

KURVA Nem fogok itt lelki életet. Fizetsz, vagy nem fizetsz?

TE Ez így elég rideg.

KURVA Tekerd fel a konvektort, ha fázol.

TE (*az elefántperselyből veszed ki a pénzt*) Tessék.

KURVA (*megszámolja*) Ez csak tizenkilenc.

TE Nincs több. Ennyi van. Majd legközelebb egy ezressel többet adok.

KURVA Nálam nincs hitel, papa. A barátság alapja a pontos elszámolás. Ezt egy nagyon komoly férfi mondta nekem. Mit akarsz, mennyit adjak vissza?

TE Nem is emlékszem, mikor voltam utoljára nővel.

KURVA Ez a te problémád, édeske.

TE A gondnok nem adta ide még a nyugdíjamat.

KURVA Milyen gondnok?

TE A gondnokom.

KURVA Ja...?! Pedig nem látszol hülyének. Látom, könyveid is vannak.

TE Odaadom az egyik kisorádiómat zálogba, és majd legközelebb...

KURVA Mégiscsak hülye vagy? Asszed, majd cipelem magammal? Ahhh...

Jól van, csak hogy lásd, hogy a szívem nagyobb, mint a pincurim. *(Elteszi a pénzt)* Hol a fürdőszoba?

TE Mit akarsz a fürdőszobával?

KURVA Szerinted?

TE Ott most nem lehet.

KURVA Nem lehet pisilni?

TE Ott a másik Picur van.

KURVA Na jól van, faszom, itt a pénzed... Én nem baszok csoportba'.

TE A Picur egy macska. Oda zártam be.

KURVA Anyádnak hadoválj.

TE Becsületszavamra. Nem akartam, hogy itt... Hogy féltékeny legyen.

KURVA Befosok rajtad! Te tényleg nem vagy komplett.

TE Bezárom a ruhásszekrénybe, és jövök.

KURVA Oké, de siess, mert bepisilek.

TE Mindjárt mehetsz. *(El)*

KURVA *(nézelődik, felkel, a könyvespolchoz lép, ha van. Ha nincs, talán a Te-remszolga betolthatja. Kurva levesz egy könyvet, belelapoz)*

2. JELENET

Ugyanott.

ANYA *(jön, kabátban, kalapban, retiküllel)* Maga meg kicsoda?

KURVA Juj, de megijesztett!

ANYA *(kiszól)* András!

TE *(jösz)* Te most nem lehetsz itt, anya!

ANYA Ez az én lakásom, nem? *(Kurvához)* És az az én könyvem! Tegye le!

KURVA Na, akkor én megyek...

TE Ne menj, Picur! Várj! Te menj el most, anya!

ANYA Most elküldenél? Máskor meg rimánkodszt, hogy jöjtek!
 TE De most nem alkalmas.
 ANYA Miért? Mi van most? Különleges világnap?
 TE Most ő van.
 ANYA Azt se tudom, ki ez a kurva, és mit keres a lakásomban?
 KURVA Picur vagyok.
 ANYA A Picur az egy macska.
 TE Anya, nagyon szépen kérlek...
 ANYA Nem szégyelled magad? (*A Csárdáskirálynőből idéz*) Egy Lippert
 Veilersheim herceg és egy ilyen... tingli-tangli dáma?
 KURVA Jesszuskáám! Ez nem a *Csárdáskirálynőből* van?
 ANYA Az én fiam nem érintkezhet egy orfeumleánnyal.
 TE Anya ne csináld ezt!
 ANYA (*énekel*) Hajmási Péter, Hajmási Pál...⁶
 KURVA Hiszen a néni...
 TE Anya...!!!
 ANYA Mi van, most ne énekeljek?
 KURVA Az anyukám volt tíz évig a művésznő öltöztetője!
 ANYA Te a Katika lánya vagy?
 KURVA Igen!
 ANYA Hát miért nem ezzel kezdtétek! (*Levetné a kabátját*) Fiam, hoznál
 nekünk egy kávét? Te meg mesélj, Picur, mi van a mamáddal? Fáj még
 a lába?
 TE Ilyen nincs.
 ANYA Valami volt a bal lábával.
 PICUR Visszeres volt neki, de megoperálták, és...
 TE (*kiborul*) A kibaszott kurva életbe!
 ANYA Hogy beszélst, kisfiam, elment az eszed?
 TE (*Anyára támad*) Takarodj innen!
 ANYA (*Kurvának*) Néha rájön a hopparé. Egyszer nekem esett, prakkerrel!
 TE Vidd a kígyódat is! (*Dobálja; repül a fakígyó, a legyezők a falról – amik
 nincsenek, ugye -, az elefántpersely*) Húzz vissza a kibaszott urnádba!
 ANYA Tessék?
 KURVA Asszem, jobb, ha én mégis elhúzózt a csíkot. Majd hívjal fel, papa.
 Tudod a számomat. Egy fullextrát adok neked! Csókolozom, művésznő.
 Majd megmondom, anyunak, hogy összefutottunk. Nagyon fog örül-
 ni... (*El*)

⁶ Kálmán Imre: *Csárdáskirálynő*

TE (*magának, mint egy mantrát*) Ez nem történt meg, nem történt meg, nem történt meg...

ANYA Lehiggadtál végre?

TE Nem tehetsz mindent tönkre!

ANYA Mit teszek én tönkre? Te dobálsz szét mindent! (*Felveszi az elefántperselyt*) Még jó, hogy nem törött le az ormánya.

TE (*kilökdősi Anyát*) Menj ki! Menj ki az erkélyre! Ki a levegőre! Menj ki a napra!

ANYA Jól van, de aztán hiába könyörögsz, hogy jöjjenek! (*Felvesz egy legyezőt a földről, legyezi magát, ahogy kivonul, énekel*) Csacsicsi, csucus! Egy nő hetvenhét kalappal, mégse bírhat létalappal... (*El*)

TE Kibaszott gyógyszerek...

3. JELENET

Ugyanott.

ÉN (*kint*) Andris, miért hagyod a bejárati ajtót tárva-nyitva? Így akárki bejöhet!

TE Hány óra van? Milyen nap? Melyik év? Milyen hónap?!

ÉN (*jövök; autóskabát, autóstáska, két tömött szatyor*) Szia, Bütyök.

TE (*összetörve*) Szia.

ÉN Ne haragudj, hogy nem tudtam hamarabb... kaptam egy sürgős melót a rádióban, és... (*Szétnézek*) Mi volt itt, földrengés?

TE A Picurka csinálta. Nagyon bevadul néha. Most akartam volna rendet rakni.

ÉN Hoztam mindenféle száraz kaját neked. Kolbász, szalonna, bab... Hoztam húsz tojást is, meg mosószereket. Dezodort is hoztam.

TE Van dezodorom.

ÉN Akkor most kettő lesz. Na, mi van? Meg se ölelsz?

TE Elfogyott a pénzem.

ÉN Hogy a fenébe' fogyott el? Még csak huszonhatodika van. A gondnok nem segített beosztani a nyugdíjadat?

TE A gondnok lelépett.

ÉN Mi az, hogy lelépett? Elküldted?

TE Nem is láttam soha. Azt mondták, hogy felhív és majd jelentkezik.

ÉN Ki mondta ezt?

TE A gyámügyön mondták.

ÉN (*elképedek*) Te bementél a tanácsba?

TE Nem tanács, bátyó. Önkormányzat.

ÉN Be mertél menni egy hivatalba?
TE Muszáj volt, mert nem jött a nyugdíjam. Akkor már két napja nem volt mit ennem. Megkóstoltam a macskakaját, de azt meg kihánytam.
ÉN Az isten szerelmére, Andris, miért nem hívtál fel?
TE Nem volt több pénz a telefonomon.
ÉN És a gyámügyön mondták, hogy...
TE Hogy majd jelentkezik a gondnok úr, várjak türelemmel. Amúgy egész rendesek voltak, úgyhogy még két napig vártam. Akkor már nem volt cigarettám se.
ÉN És?
TE És akkor újra bementem. Gyalog. Hat kilométer innen, a rossz térdemmel. Kétszer is le kellett üljek egy padra. Sütött a nap, úgyhogy számoltam hatezerig, hogy el ne aludjak. Kétszer hatezerig az tíz perc, ugye?
ÉN Húsz, Andris. Kétszer hatezer, az kétszer tíz perc.
TE Én is úgy értettem.
ÉN Oké, bocs. És aztán?
TE Aztán mondták, hogy elnézést kérnek, de a gondok lelépett kilenc gondozottja nyugdíjával, és hogy legyek még pár napig türelemmel, meg fogják oldani a helyzetet. És akkor én...
ÉN Mit csináltál?
TE Nem tehetek róla, bátyó, nagyon bekattant, hogy ezek milyen szemetek, hogy mosolyognak, meg várjak, mikor már négy napja nem ettem.
ÉN Kiabáltál velük?
TE Nem. Csak felborítottam két íróasztalt.
ÉN Jézusisten! Megverték?
TE (*mosolyog*) Nem tudtak megfogni. Hazáig futottam. Egy szuszra, hét kilométert. És képzeld, egyáltalán nem fájt a térdem, még utána se. Itthon se.
ÉN Még szerencse, hogy küldtem pénzt neked.
TE Az csak tegnap jött meg, bátyó. A nyugdíj tizenkettedikén szokott jönni. Most meg azt mondtad, huszonötödike van.
ÉN Huszonhatodika.
TE Az már tizennégy nap. Az előfizetéses kaját se tudtam befizetni.
ÉN Két hétig nem ettél?
TE Akkor már meghaltam volna. Bár azt olvastam a neten, hogy evés nélkül harminc-negyven napig is lehet bírni, csak víz nélkül halsz meg négy nap múlva. De víz van a csapban.
ÉN Hát akkor?

TE Ígérd meg, hogy nem fogsz kiabálni.
ÉN Miért kiabálnék?
TE Eladtam a biciklimet.
ÉN Amit most tavasszal vettem neked?!!
TE Muszáj volt, bátyó. Nem halhattam éhen.
ÉN Mennyiért adtad el?
TE Ötezer forintért.
ÉN Mennyiért?!
TE Először csak hármat akart adni a Pribolyszki Máté, de kikönyörögtem az ötöt.
ÉN Ki a faszom az a Pribolyszki Máté, aki egy nyolcvanezer forintos bicikliért ötezer forintot ad?
TE Egy ilyen uzsorás. Itt lakik a tizenhétben.
ÉN Miért egy uzsorához mentél, édes öcsém?!
TE Hova mentem volna?
ÉN Mit tudom én, egy bicikliboltba.
TE Nem tudom, hogy hol vannak bicikliboltok. Te is a Teszkóban vetted nekem a bicajt. Ott is próbáltam, de nem vették vissza.
ÉN Mindegy. Fő, hogy megvagy.
TE Egyébként bizományba vette meg a cangát a Pribolyszky. Még két napig ki lehet váltani.
ÉN Oké. Itt egy ötezres, talán nem kell még tankolnom hazafelé.
TE Ötezer nem elég.
ÉN Mi az, hogy nem elég?
TE Csak húszezerért adja vissza.
ÉN Oké. Öltözz fel!
TE Minek?
ÉN Majd én visszamegyek veled ahhoz a szeméthez.
TE Nagyon megvernének, bátyó.
ÉN Akkor majd viszünk egy rendőrt is.
TE Akkor még jobban megvernek.
ÉN Na, arra befizetek. Vegyél már kabátot, hideg van odakint.
TE Nem téged vernek meg, csak engem, két nap múlva. És elviszik a biciklit is. (*Mosolyog*) Ez nem az egyetem, bátyó, meg nem is a rádió. Itt nem hazudnak. Ami ki van mondva, az itt tényleg úgy van.
ÉN Most ezt mire mondod? A rádió hazudik?
TE Te is hallgatod a híreket, nem?

ÉN Leszarom a híreket. Nem politizáltam soha. Hangjátékokat írok a klaszszikusokból. Kultúra.
TE Az mindegy, a kultúra. Vagy adsz húszezret, vagy kell új biciklit venni. Ez a helyzet.
ÉN Nincs húszezrem. Nem vagyok bank. És már három biciklit vettem neked.
TE *(enyhe szemrehányással)* Két használtat, bátyó. Egy csomó pénzt kellett rájuk költenem, mégse lettek tökéletesek.
ÉN Na jó, ez így nem fog menni. Te képtelen vagy az önálló életvitelre.
TE Nem én tehetek arról, hogy a gondnokom lelépett.
ÉN Jó. Zárd be az ajtót utánam.
TE Hova mész?
ÉN A tanácsba.
TE Ilyenkor már nincs félfogadás, bátyó. Késő délután van.
ÉN Lófasz van délután. Délelőtt fél tizenegy van. Nem látod, hogy süt kint a nap?
TE Tényleg...
ÉN Egy óra múlva itt vagyok. *(El)*
TE *(utánam szólász)* Az nem egy tévésorozat?

4. JELENET

Hivatalban. Bíró íróasztal mögött, felpillant, ahogy megérkezem.

BÍRÓ Mit óhajt?
ÉN *(meglepetten)* Bíró úr?
BÍRÓ A Kálmán az ikertestvérem. Sokan összetévesztenek vele. Együtt végeztük a jogot annak idején, és csak az anyag felét kellett megtanulnunk, mert egymás helyett mentünk a vizsgákra. Miben segíthetek?
ÉN Doktor Szabó Gábor vagyok. Az öcsém ügyében jöttem.
BÍRÓ Szintén jogász?
ÉN Egyetemi doktor vagyok. Shakespeare-ből diplomáztam.
BÍRÓ Shakespeare, akinek térdig ér a tenger! Tubí or nattubí...
ÉN Az öcsém mentális okokból leszázalékolt rokkantnyugdíjasként lett gondnokság alá helyezve a múlt hónapban. Azóta nem kapta meg a nyugdíját, mert a gondnoka állítólag lelépett.
BÍRÓ A Skultéti, igen.
ÉN Tehát igaz?
BÍRÓ Sajnos, kolléga úr, nem dúskálunk a jelentkezőben. Érettségi, erkölcsi bizonyítvány, és az illető már gondnok is lehet. Van kórházi nővérünk,

biztosítási ügynökünk, egy tornatanárunk... Általában másodállásként végzik ezt az áldozatos, bizonyos értelemben karitatív munkát, ők veszik fel a gondnokoltak nyugdíját, segítenek beosztani a pénzüket, napirendet javasolnak, ha szükséges... Rendszeresen látogatják a gondnokoltjukat...

ÉN Az öcsém majdnem éhen halt!

BÍRÓ Borzasztóan sajnálom, higgye el, és már intézkedtem, megtettük a feljelentést, megírtuk a jegyzőkönyveket, de egyszerűen...

ÉN Valami rohad az államgépezetben?

BÍRÓ Ez azért túlzás, nem Dániában vagyunk, ugye, de az én kezem is meg van kötve. Nem hághatom át az előírt eljárásrendet. Ráadásul egyre többen kerülnek gondnokság alá, és...

ÉN Haljanak meg, és akkor maguknak kevesebb gondjuk lesz?

BÍRÓ Megértem a felháborodását, és higgye el, mélyen együtt érzek önnel...

ÉN Nem rólam van szó, az isten bassza meg!

BÍRÓ Hiába kiabál, mindig rólunk van szó, kolléga úr. Mi tehetünk arról, ha dolgok idáig fajulnak. Soha nem véletlen, ha egy családban valaki képtelenné válik az önrendelkezésre, annak mindig oka van, ugyebár...

ÉN Nem én tehetek arról, hogy az öcsém elmebeteg!

BÍRÓ Biztos benne?

ÉN Na jó, vegyük úgy, hogy ez a beszélgetés nem történt meg. Elnézést kérek, amiért idécitáltam az Istent. Egyébként se hiszek benne. Kezdjük újra, tiszta lappal.

BÍRÓ Egy kávét esetleg?

ÉN Mi a megoldás arra, hogy az öcsém időben megkapja a járandóságát, és tisztességes gondnoka legyen?

BÍRÓ Tudom, hogy megint felkapja a vizet kolléga úr, de...

ÉN Nem vagyunk kollégák.

BÍRÓ ... de őszintén meg kell mondanom, hogy olyan ez, mint a lutri.

ÉN Micsoda?!

BÍRÓ Minden hivatásos gondnokunk túlterhelt. És mindannyian hibázhatunk. A legjobb megoldás az volna, ha ön vállalná az öccse gondnokolását. Úgy a családban marad, aminek amúgy is a családban is kellene maradnia.

ÉN Ez a híres szociális háló?

BÍRÓ Ha igent mond, öt perc alatt aláírjuk a szerződést, és mindenkinek könnyebb lesz a dolga.

5. JELENET

Lakásban.

TE Köszönöm, bátyó! Te vagy a legjobb testvérem nekem.

ÉN Ja. Mert nincs másik.

TE Azt nem tudhatod. Lehet, hogy apu csinált még egy csomót.

ÉN Éppen elég vagy te nekem.

TE Pedig nem szerettél, amíg gyerekek voltunk.

ÉN Honnan veszed ezt a hülyeséget?

TE Emlékszem.

ÉN Mire?

TE Mindig te voltál a kedvenc.

ÉN Ez nem igaz. Apu téged mindig jobban szeretett. Engem meg se ismert, amikor bent voltam nála az elfekvőben.

6. JELENET

Ugyanott.

APA *(jön, kórházi hálóingben, fekete lakkpapucsban csoszog; hozzám beszél)*

Maga mivel van itt?

ÉN Azt hittem, az apámmal.

APA Ő is elítélt?

ÉN Ez egy kórház, apa, itt nincsenek elítéltek.

APA A smaszerek fehér köpenyben járnak. Némelyiknek egész formás segge van. Az ablakból lelátok a börtönudvarra. Ott kosárlabdáznak.

ÉN Az ott egy gimnázium, apa.

APA Tudom, hogy azt mondják, de én nem dőlök be. Más a jelmez, de a lényeg nem változik soha. *(Dúdol)* Orgonának hófehér, bűvös szirma hull, és a szíveinkhez ér, láthatatlanul...

ÉN Gyere, megborotvállak.

APA Maga borbély?

ÉN Igen. *(Borotválni kezdem, pamaccsal kenem arcára a borotvahabot.)*

APA Ismertem egy borbélyt. Kaposváron. Kanárimadarat tartott az üzletben. Szép kis madár volt. Schubert-dalokat énekelt.

ÉN Most már ne beszélj, mert megsebezlek, jó?

APA Egyébként a *Három a kislány* premiernapján történt. A mester remekül levágta a hajam, mondtam, ha már itt vagyok, borotváljon is meg, hogy szép legyek.

ÉN Ne mozogj, kérlek.

APA Megfente a borotvakést, azt a régimódit, tudja. A fél arcomat már leberetválta. Egy pillanat, mondta, odafordult a kalitkához, kinyitotta, benyúlt, elvágta a kanári torkát, letörölte a borotváról a vért... Én az emberekre nem haragszom, mondta, de ezekre a madarakra itt semmi szükség nincsen. Nagy siker volt aznap. Volt olyan szám, amit háromszor is ismételni kellett... *(Énekel)* Tschöll papa lányai mink vagyunk, megjöttünk, itt vagyunk, senki se látta, mikor kiszaladtunk, erre haladtunk...⁷ *(Próza)* Vigyél haza innen!

ÉN Tessék?

APA Vigyél haza, fiam. Nem jó itt nekem.

ÉN Nem tudlak hazavinni, papa. Négyen lakunk egy kis lakásban.

APA Te nem az Andris vagy, ugye?

ÉN Te viszont szép lettél. Tessék. Itt a kistükröd.

APA *(belenéz)* Így van ez, gyeregem. Szépek lehetünk, de okosak nem. *(El, énekelve)* Mosolygó nézés és jól nevelt arc, mögötte fájhat akármilyen harc...⁸

7. JELENET

Ugyanott. Apa eltűnt, mintha ott se lett volna.

TE Ezt most miért mondtad el nekem?

ÉN Itt ez a bankkártya. Ne vedd el!

TE Ez a te nevedre szól.

ÉN Attól használhatod. Nekem marad még három. Erre utalom majd a nyugdíjadat, meg ami pénzt küldeni szoktam. A pinkódja a Te születésed éve.

TE Hallod, Picur, milyen rendes a bátyó? Szívesen elvinnélek hozzájuk egy hétre. De a felesége utálja a búrámot.

ÉN Hagyd már ezt a búrát. Mondtam, hogy nem utál. De sajnos allergiás a macskaszőrre.

TE Aha.

ÉN De majd beszéllek veled.

TE Az jó lesz. Tudod, hogy mennyire szeretem Szegedet.

ÉN Már régen nem Szegeden lakunk, Bütyök, hanem Pesten.

TE A Duna is szép. Meg a Gellért-hegy. Ott van a Libegő, nem?

ÉN Most már muszáj mennem.

⁷ Schubert: *Három a kislány*

⁸ Kálmán: *A mosoly országa*

TE Persze.
ÉN Nem számítottam rá, hogy az egész napom elmegy.
TE Köszönöm, bátyó. Gondnok úr.
ÉN Vigyázz magadra!
TE Van egy pótkulcsom, azt odaadom neked.
ÉN Minek?
TE Ha lenne valami.
ÉN Mi lenne?
TE Legyen nálad is kulcs. Ha éppen nem volnék itthon, akkor is bejöhess.
ÉN Oké.
TE Várj! Kikísérlek. (*Mindketten el*)

8. JELENET

Kórházkert.

KURVA (*fehér nővérköpenyben tolja be Anyát a guruló ágyon*)
ANYA Hova megyünk, nővérke?
KURVA Kitolom kicsit a művésznőt, ide, a napra.
ANYA Nem lesz jó, kisszívem.
KURVA Dehogynem.
ANYA Ha jön látogatni a fiam, nem fog megtalálni.
KURVA Az Andris nem tud jönni. Nagyon elfoglalt ezen a héten.
ANYA Elfoglalt? Mivel van elfoglalva?
KURVA Dolgozik.
ANYA Igen?
KURVA Uhum. De küldött a művésznőnek keresztretjvényeket meg egy nagy csokor virágot.
ANYA Csokit nem küldött?
KURVA Csokit? Nem. Csokit, azt nem.
ANYA Hála istennek! Akkor tényleg jól van. De ha beszélsz vele, szívem, mondd meg neki, hogy ne költse a pénzem ilyesmire. Nem tudok én már keresztretjvényeket...
KURVA Dehogynem! Még az olaszt meg a skandit is meg tetszett fejteni mindet a múlt héten.
ANYA És virág se kell. Van itt annyi virág, mint egy temetőben.
KURVA Mert tavasz van. Ilyenkor tényleg szép a kórházkert.
ANYA Gyere csak, hajolj egy kicsit közelebb. (*Kurva odabajol*) Nem akarom, hogy más is meghallja, de mondd meg neki, ha olyankor jönne, amikor alszom, hogy nyugodtan költse kurvákra a nyugdíjamat.

KURVA (*felegyenesedik*) Jaj, művész, maga mindig viccel.
ANYA Komolyan mondom. Fontos a szerelem. Nem véletlen, hogy arról
szól a legtöbb operett.
KURVA Most itt hagyom egy kicsit a művésznőt a napon, de jövök egy ne-
gyedóra múlva.
ANYA Várj csak!
KURVA Igen?
ANYA Valahonnan olyan ismerős vagy nekem. Nem Picurnak hívnak?
KURVA (*mosolyog*) Nem. Arielnek hívnak. Daróczi Boróka Ariel. Tessék
csak szépen napozni a művésznőnek.
ANYA Nem vagyok művész. Éva néni vagyok.
KURVA (*tánclépéssel, integetve, énekelve el*) Piros virág, tilos virág, de jó, hogy
nékem termettél...

9. JELENET

Egyetemen.

ÉN (*a közönségnek*) Shakespeare 1600 körül írja a *Hamletet*. Öt évvel ké-
sőbb a *Leart*, aztán egy újabb év múlva a *Macbethet*. Mindhárom darab
ugyanazt a kérdést járja körül. Tenni vagy nem tenni. S ha tenni, akkor
mit, és hogyan. A kérdésre nem ad megnyugtató választ. Hamlet nem
cselekszik, ezért kell meghalnia. Macbeth megöli a regnáló királyt, hogy
a helyébe lépjen, ezért kell meghalnia. Learnak megkegyelmez a mes-
ter, őt életben hagyja, de megőrjíti. „Ez a hideg éj – mondja az életre a
király bolondja – mind bolondokká es örültekké tesz bennünket.” Az
élet nagy kérdéseire nincsenek jó válaszok. Albert Camus majd azt mond-
ja erre negyszáz évvel később Sziszüphosszal...

TEREMSZOLGA (*jön, telefont hoz*) Elnézést, tanár úr, sürgős telefonja van.

ÉN Semmi nem lehet olyan sürgős, Skultéti, hogy megzavarja az órát, ami-
kor az élet nagy kérdéseiről adok elő.

TEREMSZOLGA A rendőrség keresi a tanár urat.

ÉN Mit akar tőlem a rendőrség?

TEREMSZOLGA Azt én nem tudhatom. Az én szerepem túl kicsi ahhoz, ta-
nár úr.

ÉN (*a közönséghez*) Elnézést. (*Átveszi a telefont*) Halló? Igen, én. Kicsoda?
Meghalt? Köszönöm. (*A közönséghez*) Bocsássanak meg. Vége az órának.

10. JELENET

Orvosi szoba.

DOKI *(öt is a Bíró adja, maszkban)* Mindkét csuklóját és a nyakát is. Egy lavórnyi vért vesztett. A szomszédasszonya talált rá a lakásban, állítólag süteményt vitt neki. Szerencsére nem volt bezárva az ajtó, és... Ő hívta ki a mentőt, azok meg a rendőrséget. A csabai kórházban ellátták a sebeit, vért kapott, két nappal később szállították át ide, hozzánk, az idegosztályra.

ÉN Beszélhetek vele, doktor úr?

DOKI Hogyne. Menjen csak. De utána feltétlenül keressen meg. A szobámban leszek.

ÉN Köszönöm.

11. JELENET

Kórteremben.

TE *(a guruló ágyon ülsz, mindkét csuklódon vastag kötés, ahogy a nyakadon is. Alaposan le vagy szedálva, szelíden mosolyogsz)* Szia, bátyó!

ÉN Mit csináltál?!

TE Ellopták a Picurt.

ÉN Micsoda?!

TE Nagyon rossz idő volt. Három napja esett az eső...

ÉN Azért nyiszáltad el magad, mert nem sütött a nap?!

TE Kérlek, ne légy dühös.

ÉN Hogy a fenébe ne legyek dühös, amikor...

TE Nem tudtam kivel beszélni. Anyu se jött...

ÉN Az isten szeremére, anyu három éve meghalt.

TE Hívtam a rendőrséget is, de azt mondták, macska után nem nyomoznak. Téged is hívtalak, de ki volt kapcsolva a telefonod.

ÉN Dolgoztam.

TE A Peti se vette fel.

ÉN Ezért akartál meghalni? Egy kurva macska miatt?

TE Ne beszélj róla így. A Picur nem kurva. Ő szeret engem. Talán még nálad is jobban. Mit gondolsz, ki lophatta el?

ÉN Senki. Az emberek nem szoktak macskát lopni.

TE Te nem ismered az embereket, bátyó.

ÉN És én most mi a bánatot csináljak?

TE Vigyél haza.

ÉN Nem tudlak hazavinni. Hova haza?

TE Hát haza. Te vagy a gondnokom. Meg a bátyám.
ÉN Van itt mindened? Fogkefe, törölköző... Hozzak be valamit?
TE Nem kell semmi. De az jó volna, ha megkeresnéd a Picurt, mielőtt ha-
zaviszel. Nagyon egyedül lehet szegény.
ÉN Mindenki egyedül van, Andris.
TE Meg fog dögleni.
ÉN Miért döglölné meg?
TE Egyedül csak megdögleni lehet. Bár nekem az se sikerült.
ÉN Oké. Beszélek a dokival, aztán meglátjuk.
TE Itt várlak, bátyó. Nem mozdulok innen.

12. JELENET

Orvosi szoba.

DOKI Nézze, Szabó úr, utánanéztünk a rendszerben, az öccsének már volt két öngyilkossági kísérlete...
TE Én arról nem tudtam semmit.
DOKI Az egyik tíz éve történt, a másik két évvel ezelőtt.
ANYA (*feltűnik*) Nem írtam meg neked, kisfiam, nem akartalak még ezzel is terhelni. Tudom, hogy megvan neked a magad baja, akkor írtad a doktoridat, amikor ez a szerencsétlen bevett kétszáz Eleniumot vagy mit... Egy ökör is felfordult volna tőle, de ez túlélte... Aztán, amikor meghaltam, és te elküldted neki az egyik kis tégelyt, amibe szétosztottad a hamvaimat, pedig mondtam, hogy a Gangeszbe szórjátok...
DOKI Mindkét alkalommal kimosták a gyomrát, isteni csoda, hogy akkora adagoktól életben maradt.
ANYA A szíve erős, mint egy bikáé.
DOKI Holnap átviszik a gyulai pszichiátriára. Ott majd megmondják, hogy mi legyen vele a továbbiakban. De ehhez önnek alá kell írnia az öccse nevében ezeket a papírokat.
ÉN Milyen papírokat?
DOKI Hogy a gondnokoltja beleegyezik a gyógykezelésbe.
ÉN Az mit jelent?
DOKI Nézze, én nem vagyok elmeorvos, de azt hiszem, hogy három dokumentált öngyilkosság után egy skizoid beteget nem lehet a társadalomba visszaengedni.
ÉN Kényszergyógykezelés?
ANYA Ne írd alá, fiam! Az öcséd belepusztul abba.
DOKI Lent, a dátum fölött, legyen szíves.

13. JELENET

Kórteremben.

TEREMSZOLGA (*hangos, mintha sikethez beszélne*) Na, jöjjön szépen, Szabó bácsi, megyünk vacsorázni.

TE Nem vagyok éhes.

TEREMSZOLGA Enni mindenkinek muszáj.

TE Majd később. Meg kell várnom a bátyámat.

TEREMSZOLGA Nincs már itt senki, Szabó bácsi, a látogatásnak régen vége van.

TE Ő akkor is jön. Megígérte.

TEREMSZOLGA Figyelj, öreg, ne szarozz itt velem, nem érek rá veled baszakodni! Bebaszlok egy rácsos ágyba, aztán baszhatod.

TE Hogy beszél maga velem? Az apja lehetnék.

TEREMSZOLGA Na még csak az baszna be! Ha az én apám lennél, már nem élnél, faszfej. Mozdulj, vagy megcsaplak, mint a váltóáram. Nem is tudom, minek kell titeket etetni. Sok hülyéje. (*Galléron ragadva húzva maga után kifelé*) Na, gyerünk!

TE (*üvölt*) Anya!

TEREMSZOLGA Itt hiába üvöltesz, az Isten se hallja meg! (*Kiviszi.*)

TE Anya...! Bátyó...!

14. JELENET

Nálunk.

FELESÉG (*őt is az Asszony adja, most jól ápolt, vonzó*) Jól van, szívem, ne lógasd az orrod! Te megtettél mindent. Neki is jobb lesz, ha állandó felügyelet alatt marad.

ÉN Te nem tudod, milyen helyek azok, Zsuzsa. Azt írta, az ápolók nemcsak verik, de rúgják is a betegeket.

FELESÉG Nem kell minden rémhírnek felülni. Viszont a csabai lakást minél előbb el kell adni, ha soha többet nem kerülhet haza. Teljesen fölösleges fenntartani. Csak viszi a pénzt, és romlik az állaga, ha ott áll üresen.

ÉN Hogy adhatnám el?

FELESÉG Te vetted meg, nem? A Fruzsi nevére.

ÉN De az övé a hasznélvezeti jog.

FELESÉG Beszéltem a Szirmai Ágival, tudod, az ügyvéd barátnőmmel. A hasznélvezeti jogot meg lehet váltani. A lakás forgalmi értékének egy huszada az alap, hatvanöt éven felüli személy esetében ezt négygyel kell megszorozni, és...

ÉN Jó, majd beszéllek vele.

FELESÉG Teljesen felesleges. Csak fölzaklatnád. Hivatalosan fel kell mérteni a lakást, kipakolni és elvitetni minden kacatot...

ÉN Nem tudom, mit szeretne megtartani...

FELESÉG Mit szerethetne? Semmit. Az elmeógyógyintézetbe úgyse vihet be semmit. És amúgy se ő határoz ebben. Te vagy a gondnoka, szívem.

ÉN Nem fogom kirabolni az öcsémet.

FELESÉG Miért rabolnád ki? Ha tízmillióért sikerül túladni azon a lakótelepi koszfészken, ő kap belőle kétmilliót, azt beteszed neki a takarékbába... Abból küldhetsz neki minden hónapban valamennyit, nem kell tovább a családi költségvetésünket terhelni vele.

ÉN Nem érek rá én most ilyesmivel...

FELESÉG Tudom, szívem. Nem is kell neked foglalkozni ezzel. Majd én beszéllek az Ágival, és mindent elintézek.

ÉN Hogy néztek majd a szemébe?

FELESÉG Fogd már fel, hogy beteg. Anyukád is megmondta, nem?

15. JELENET

Kórházkertben.

ANYA Fájok, kisfiam. Belülről ütik a fejemet.

ÉN Látod, mégiscsak hagyni kellett volna, hogy megoperáljanak.

ANYA Nem tudom, milyen más dimenzióba fogok kerülni, de ha valamilyen fajta érzelmem meg gondolatom megmarad, az te leszel. Érted volt értelme az életemnek.

ÉN Nem kell még erről múlt időben beszélni, anyu.

ANYA A rákocskám azt mondja, már csak néhány nap, és nem hagy belőlem egy falatot se.

ÉN Ugyan, mamácska. Megmondta az orvos, a te korodban már minden életfolyamat lassú. A rák se tud csak úgy, egyik napról a másikra...

ANYA De ha már nem leszek, és rád szakad a valóság, arra kérlek, ne gyűlölettel fogadd, hanem próbálj meg arra gondolni, hogy az öcséd valóban beteg.

ÉN Persze, anya. Tudom.

ANYA Kisfiam, ha lehet, a lakást ne adjátok el akkor se, ha zárt intézetbe kerülne. Hadd higgye, hogy egyszer még hazajuthat. Inkább adjátok ki albérletbe.

ÉN Korai még erről beszélni, anya.

ANYA Nekem nem korai. Lehet, hogy nem látlak már többé.

ÉN Dehogynem. Holnap nem tudok, de holnapután benézek megint. Hozzak valamit? Anya?
KURVA (*jön*) Elaludt a néni. Mostanában nagyon sokat alszik. (*Megigazítja Anya takaróját.*)
ÉN Vigyázzon rá, nővérke. (*Pénzt adok neki.*)
KURVA Köszönöm, Szabó úr. Maga nagyon rendes ember.

16. JELENET

Valahol. Apánkkal sakkozom.

APA Én nem értek Shakespeare-hez, fiam, de ma már nem aktuális.
ÉN Sakkod van, apa.
APA Ma már nincsenek Hamletok, Lear királyok... Lehet, hogy neki még térdig ért a tenger, de nekünk már a nyakunkig ér a szar. Ki se látszunk belőle, de megszoktuk. Jó meleg. Leveszem a királynődet.
ÉN Elnéztem, bocs, apa, visszalépek...
APA Azt sajtos (*Igy!*) nem lehet.
ÉN Nem láttam, hogy ütésbe rakom le...
APA Tudod, hogy én hányszor léptem volna vissza életemben? Egyszer se! (*Énekel*) Volt, nincs, fene bánja, volt, nincs, vigye kánya...⁹ A börtönben tanultam meg sakkozni. Másfél év rád is férne... Jól van, csak viccelek. Te fél évet se bírnál ki ott. Visszavágó? Mehet?

17. JELENET

Kórházkertben.

TEREMSZOLGA Ott ül az öccse. Mindig ott ül a fa alatt. Hetek óta nem beszél senkivel.
ÉN Istenem, hogy le van fogyva.
TEREMSZOLGA Nekem tessék ideadni a szatyrot. Az irodán átnézik, nincs-e benne tiltott holmi.
ÉN Köszönöm. (*Átadom a szatyrot.*)
TEREMSZOLGA Hatkor van vacsora. Addig beszélgethetnek. (*El*)
ÉN (*mosolyogva közeledek Hozzád*) Szia, bütyök!
TE (*nem reagálsz*)
ÉN Én vagyok az! Nem ismered meg?
TE Elérted, amit akartál.
ÉN Én? Mit akartam?

⁹ Lehar: *Cigányszerelem*

TE Hogy örökre bezárass ide.
 ÉN Nem vagy bezárva. Nagyon szép ez a kert.
 TE Épp olyan utolsó szarházi mocsok vagy, mint mindenki.
 ÉN Most mi bajod van? Mit csináltam rosszul?
 TE Kurva jól csináltad, ahogy mindent, mindig. De ha maradt benned egy szikra tisztesség, akkor megteszed, amire kérlek, és utána elhúzhatsz a бүdös picsába, soha többet nem akarlak látni.
 ÉN Oké. Fasz. Kösz szépen. Ez nagyon jólesik.
 TE Aput is megölted, anyut is megölted, megöltél engem is. Majd meséld el az egyetemen meg a rádióban, hogy hogyan kell ezt csinálni.
 ÉN Micsodát?
 TE Mondd fel a gondokságomat!
 ÉN Mit csináljak?
 TE Bárki jobb lesz, mint te.
 ÉN Szeded te rendesen a gyógyszereidet?
 TE Leszarom a mérgeket. Ha a smasszer elfordul, kiköpöm mindet. Nem ez az érdekes, hanem hogy új gondnokom legyen. Akárki, csak nem te, geci.
 ÉN Tényleg ezt akarod?
 TE Mi van, elsőre nem bírod felfogni? Neked is gond van a fejeddel, „bátyó”?
 ÉN Jó, de akkor szüntessük meg a testvéri viszonyt is.
 TE *(papírt veszel elő)* Ezt írd alá itt! A többit a szociális nővér elintézi. Na, mi van? Tudsz aláírni! Neked biztos van tollad. Nekem nem lehet, mert kiszűrnám vele a szemedet.
 ÉN *(aláírom)*
 TE És most húzz a faszba! És ne keress többet, ne telefonálj, ne írj, és ne küldj nekem semmit!
 ANYA *(kilép a fa mögül; hozzád szól)* Kisfiam...!
 TE Te ebbe ne szólj bele, anya, jobb, ha kussolsz te is!
 ANYA Mit vétettem én ellened?
 TE Megszültél, baszd meg!
 ANYA *(Nekem)* Látod, kisfiam, mondtam én neked, hogy nagyon beteg...
 APA *(jön, tornamutatványokat végez)* Iván fasza gyerek, nem fagy meg!
 ASSZONY *(jön, Fiatalemberrel)* Mert csak magára gondolt mindig!
 FIATALEMBER Ne is törődj velük, fater! Nesze, igyál egy kortyot!
 APA Milyen finálészag van itt!
 TE Dögöljetek már meg!

APA Egyrészt megdöglöttünk, másrészt meg is fogunk, de nem most, és nem itt. Az operettben nincs halál, csak a *Vígözvegy*ben. (*Énekel*) Mint a légy a pókfónálon, hipp-hopp, hipp-hopp, fennakad, / Úgy akadnak fenn a hálónk bársonyán a férfiak...¹⁰

ÉN Add ide azt az üveget, Peti! Majd én megiszom.

FIATALEMBER Miért, ki vagy te?

ÉN (*a közönségnek*) A világ legnagyobb színdarabja kezdődik ezzel a kérdéssel: Állj, ki vagy? Nem úgy, te állj, s felelj, ki vagy? A jövő órán ezt a kérdést próbáljuk majd megválaszolni. Most egyelőre ennyi. Lehet hazamenni. És akinek macskája van otthon, az etesse meg.

(*És megszólal a grisette-kánkán, mind énekelnek és táncolnak.*)

MIND Rittantouri tantirette, e voilà les belles grisettes,

Les grisettes de Paris,

Rittantouri tantiri!

Rittantouri tantirette, e voilà les belles grisettes,

Les grisettes de Paris,

Rittantouri tantiri!

Vége

¹⁰ Lehár: *Vígözvegy*